

UCHWAŁA Nr XLI/310/06
Rady Miejskiej w Policach
z dnia 20 stycznia 2006 roku

w sprawie przyjęcia „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Police na lata 2006 – 2016”.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym /Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591, z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568 oraz z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457/ oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz.U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1487, Nr 180, poz. 1495/ Rada Miejska w Policach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Police na lata 2006- 2016”, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Kazimierz Wirkijowski

Załącznik
do uchwały Nr XLI/310/06
Rady Miejskiej w Policach
z dnia 20 stycznia 2006 r.

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY POLICE
na lata 2006-2016**

STYCZEŃ 2006

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	3
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	4
1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE	5
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU	9
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	10
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	19
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	20
2.2. DEMOGRAFIA	24
2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	29
2.4. KWESTIA DZIECKA W GMINIE	38
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	42
2.6. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	50
2.7. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE	50
2.8. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY	51
2.9. ANALIZA SWOT	56
2.10. ZASOBY UMOŻLIWIĄJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	67
2.11. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	76
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	78
3.1. MISJA	79
3.2. CELE STRATEGICZNE	81
3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	95
4. UWAGI KOŃCOWE	98

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także pokazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi, funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1.TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych instytucji i organizacji pozarządowych rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz.593 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz.1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz.1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001

uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz właściwych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 oraz założenia do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.

1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Według Stefana Nowaka przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne,

stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Należą do nich m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest wprowadzony przez Stanisława Ossowskiego podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli oraz polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Jan Danecki w publikacji „Kwestie społeczne – istota, źródła, zarys diagnozy” przyjmuje, iż źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;

- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który

pozwole na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy po wdrożenie i realizację.

Przedłożony materiał został opracowany w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.4.1. NARODOWY PLAN ROZWOJU NA LATA 2007-2013

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kompleksowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Przygotowanie i realizacja NPR ma spowodować skuteczne włączenie Polski w kształtowanie Unii Europejskiej, której jednym z konstytucyjnych fundamentów jest zasada spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza naszemu krajowi ogromną szansę na zmniejszenie dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw.

Narodowy Plan Rozwoju (NPR) na lata 2007-2013 spaja wszystkie przedsięwzięcia o charakterze rozwojowym. Jest on koncepcją modernizacji polskiej gospodarki oraz propozycją takich zmian instytucjonalnych, które umożliwią tę modernizację. Wstępny projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 został przyjęty przez Radę Ministrów 11 stycznia 2005 r.

Misją NPR jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewnią wysoki wzrost gospodarczy, spowodują umocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz przyczynią się do wzrostu zatrudnienia przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

W Narodowym Planie Rozwoju zawarto główne zasady sprzyjające realizacji podstawowych wartości. Są nimi:

- pomocniczość państwa, czyli umacnianie samorządności terytorialnej oraz budowa społeczeństwa obywatelskiego z zachowaniem autonomii i partnerstwa w relacjach między administracją państwową oraz strukturami samorządowymi i pozarządowymi;
- uznanie wykształcenia, wiedzy, informacji i kultury za fundament społeczno-gospodarczego rozwoju;
- polityka prorodzinna, która przyczynia się do wyższego poziomu dzietności, gwarantuje prawidłowy rozwój dzieci i promuje partnerski model rodziny;
- ochrona rynku i konkurencji;
- zapewnienie równego dostępu do sądów i ochrony konstytucyjnych praw;
- dialog obywatelski i partnerstwo społeczne;
- kształtowanie partnerskich relacji Polski z państwami demokratycznymi oraz jej uczestnictwo w globalnej polityce i gospodarce.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 formułuje trzy cele strategiczne:

1. Utrzymanie kraju na ścieżce wysokiego tempa wzrostu gospodarczego.

Polska gospodarka charakteryzuje się znaczącym potencjałem rozwojowym, ale też szeregiem strukturalnych zapóźnień i deficytów. Zagrożeniem jest na przykład wysoki i szybko rosnący poziom zadłużenia państwa. Rozwiązywanie zasadniczych problemów gospodarczych i społecznych będzie możliwe jedynie pod warunkiem utrzymania wysokiego poziomu wzrostu gospodarczego.

2. Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.

W 2004 r. polska gospodarka wyszła z okresu stagnacji i spowolnionego tempa wzrostu gospodarczego. Można przewidywać, że tempo wzrostu gospodarczego zbliży się do poziomu 6 procent. Właśnie teraz niezbędne staje się podejmowanie procedur i uruchamianie przedsięwzięć, które umocnią mikroekonomiczne fundamenty gospodarki oraz utrwalą tendencję wzrostową.

3. Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Transformacja ustrojowa w latach 1989-2004 wiązała się z występowaniem negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Wysokie bezrobocie, pogłębiające i poszerzające się ubóstwo, wykluczenie społeczne, dezintegracja społeczna, marginalizacja wielu wspólnot lokalnych i peryferyzacja niektórych regionów stanowią zagrożenie i przeszkodę w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz stają się źródłem konfliktów społecznych. Jednocześnie zjawiska te ograniczają potencjał rozwojowy gospodarki i możliwości awansu cywilizacyjnego. Stąd rozwój społeczno-gospodarczy musi respektować m.in. zasadę zrównoważonego rozwoju. Miarami realizacji tego celu będą: zróżnicowanie poziomu dochodów i rozwoju regionalnego oraz dostępność komunikacyjna do regionów peryferyjnych.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kontynuacją obowiązującego obecnie planu na lata 2004-2006.

1.4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej (NSIS). Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku. Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględni te

priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej, ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;

- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.4.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej, a zwiększa skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym istotnym jest, by polska polityka integracji społecznej realizowana była **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami. W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.4.4. STRATEGIA WOJEWÓDZKA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ DO ROKU 2015

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa zachodniopomorskiego. Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej pozwala zaplanować działania województwa w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Pomorza Zachodniego, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie samorządu województwa. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą

i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Pomorza Zachodniego. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Misją powyższej Strategii jest: podnoszenie jakości życia wśród tych mieszkańców regionu, którzy ze względu na trudną sytuację życiową, nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.

Celem pośrednim jest stworzenie spójnego systemu realizacji zadań polityki społecznej.

Cele strategiczne i operacyjne dla województwa zachodniopomorskiego w zakresie polityki społecznej są następujące:

1. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.
  - Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.
  - Promocja na rzecz zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.
  - Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób długotrwale bezrobotnych.
  - Przeciwdziałanie „dziedziczeniu” przez mieszkańców województwa długotrwałego bezrobocia.
2. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych.
  - Tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin.
  - Pomoc dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
  - Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych.
3. Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych.
  - Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
  - Aktywizacja mieszkańców województwa zagrożonych marginalizacją społeczną.
  - Edukacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych marginalizacją społeczną.

4. Zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa.
  - Edukacja społeczna i działalność wychowawcza.
  - Lecznictwo odwykowe oraz rehabilitacja osób uzależnionych.
  - Przeciwdziałanie negatywnym następstwom używania środków psychoaktywnych.
5. Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego.
  - Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.
  - Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.
6. Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.
  - Poprawa bezpieczeństwa socjalnego wśród ludzi starszych.
  - Aktywizacja społeczna osób starszych.
  - Wzmocnienie roli i miejsca osób starszych w środowiskach lokalnych.

1.4.5. KWESTIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W PROJEKCIE STRATEGII ROZWOJU DLA GMINY POLICE

Kwestia rozwiązywania problemów społecznych stanowi część projektu opracowania dotyczącego Strategii Rozwoju dla Gminy Police. Przyjęty horyzont czasowy obejmuje lata 2002-2015. Okres ten pozwoli na zrealizowanie zaplanowanych zamierzeń, na dokonanie oceny skuteczności obranych kierunków zmian oraz umożliwi ocenę efektywności tworzonych nowych struktur pomocy społecznej na terenie powiatu.

Misja Gminy Police jest następująca: Gmina Police to przestrzeń, możliwości, przyjazne środowisko – tu warto żyć i inwestować.

Jeden z celów nadrzędnych Strategii odnosi się do ładu społecznego i jest następujący: Mieszkańcy Gminy Police – wykwalifikowani, znający języki obce, zakorzenieni w polskiej kulturze.

Cele szczegółowe i kierunki działań dla Gminy Police w zakresie ładu społecznego:

1. Budowa społeczeństwa zakorzenionego w polskiej kulturze, a jednocześnie otwartego na świat.
  - Utworzenie muzeum regionalnego jako elementu edukacji regionalnej.
  - Rozbudzenie potrzeb kulturalnych oraz wyzwalanie sił kulturotwórczych społeczeństwa lokalnego.
  - Pomoc w realizacji społecznych inicjatyw kulturowych.
2. Przygotowanie młodego pokolenia Policzan do życia w demokratycznej Polsce funkcjonującej w Unii Europejskiej.
  - Rozwój współpracy między młodzieżą polską a młodzieżą z Unii Europejskiej.
  - Stworzenie centrum informacji o Unii Europejskiej.
  - Stworzenie warunków do nauki drugiego języka obcego.
  - Poprawa efektywności nauki języka obcego w szkołach podstawowych i gimnazjach.
  - Edukacja obywatelska.
3. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu – eliminacja negatywnych wzorców zachowań wśród dzieci i młodzieży.
  - Wspieranie różnorodnych stowarzyszeń (sportowych, kulturalnych).
  - Rozwój bazy poprzez budowę nowych i modernizację istniejących boisk i placów zabaw.
  - Tworzenie banku danych o stowarzyszeniach i ich ofercie.
  - Utrzymanie i stworzenie warunków rozszerzenia istniejącej oferty placówek oświatowych, kulturalnych, funkcjonujących świetlic i klubów w jednostkach pomocniczych.

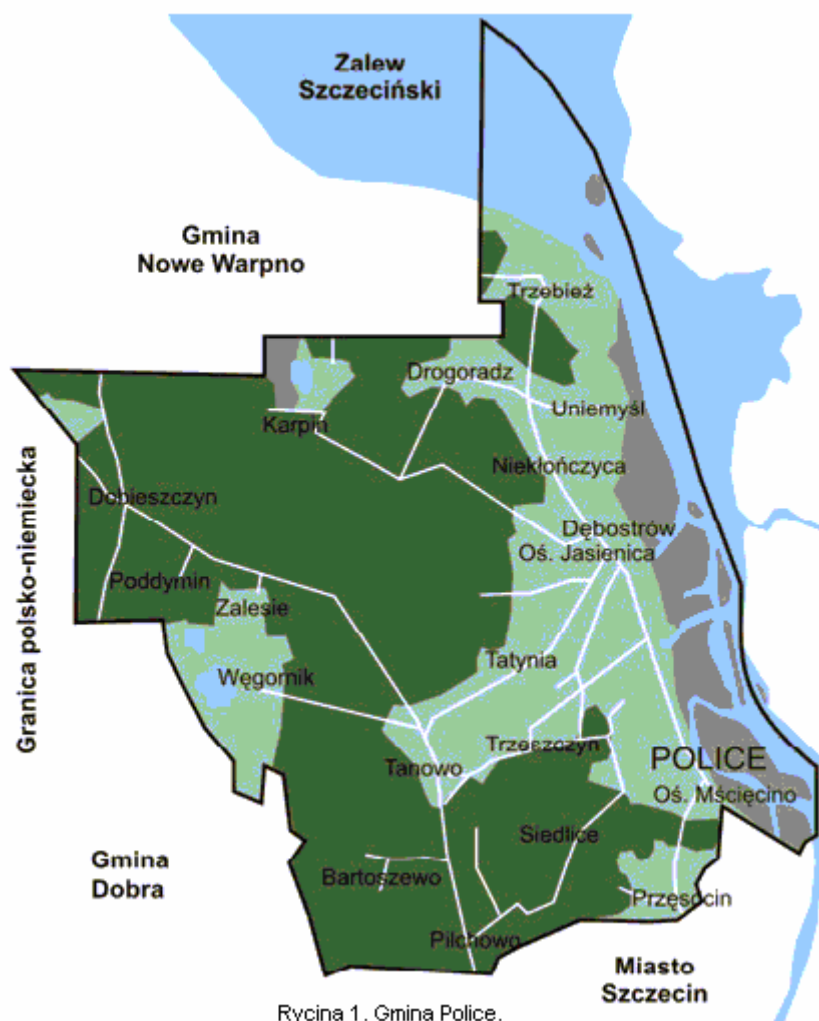
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Police są gminą miejsko-wiejską położoną w obszarze Pomorza Zachodniego, w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Zajmują powierzchnię 251.42 km² i liczą 41.246 mieszkańców, z czego 34.522 osoby mieszkają w mieście.

Gmina Police jest jedną z czterech jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu polickiego. Do gminy, oprócz miasta Police, należy dwanaście sołectw: Dębostrów, Drogoradz, Niekończycza, Pilchowo, Przęsocin, Siedlice, Tanowo, Tatynia, Trzebież, Trzeszczyn, Uniemyśl i Wieńkowo. Od północy gmina Police graniczy z gminą Nowe Warpno, od południa – ze Szczecinem i Dobrą, od wschodu – z gminą Goleniów, którą oddziela od Polic rzeka Odra, a od zachodu sąsiadami są Niemcy z powiatu Uecker-Randow, położonego na terenie Meklemburgii – Pomorze Przednie. W podziale fizycznogeograficznym gmina Police leży na Nizinie Szczecińskiej, na lewym brzegu dolnej Odry (ryciny 1, 2).

Rycina 1. Gmina Police.

Rycina 2. Położenie Gminy Police na tle regionu.

Najstarsze ślady osadnictwa na Ziemi Polickiej pochodzą z późnego paleolitu (około 8 tys. lat p.n.e.) z okolic Jeziora Świdwie. Nie brak również pozostałości z okresu neolitu, z najstarszej fazy kultury ceramiki sznurowej, występującej na Pomorzu Zachodnim między 2300 i 2100 r. p.n.e. Obszar dzisiejszej gminy Police zamieszkiwała także ludność kultury łużyckiej, z grupy zachodniopomorskiej, obejmującej tereny od dorzecza dolnej Odry aż po Parsętę koło Kołobrzegu.

W pierwszej połowie IX wieku osadnictwo pojawiło się na Wzgórzu Mścięcińskim. Początkowo była to osada otwarta, bez obwarowań, która z czasem, w wyniku rozbudowy, przyjęła formę grodu obronnego. W drugiej połowie XI wieku ludność zaczęła opuszczać dotychczasowe miejsce zamieszkania, przenosząc się stopniowo w okolice dzisiejszego rynku Polic. Pierwsza wzmianka w źródłach pisanych na temat

polickiej osady (będącej wówczas w posiadaniu rycerza Bartłomieja) pojawiła się w 1254 roku. Na przełomie 1259 i 1260 roku Police przeszły na własność księcia Barnima I, z rąk którego otrzymały prawa miejskie. W I połowie XIV wieku miasto znalazło się pod bezpośrednią władzą Szczecina, tracąc w ten sposób autonomię na pięć kolejnych stuleci.

Wiek XVII i XVIII były okresem, który zapisał się w dziejach Polic jako czas niepokoju, destabilizacji i grabieży, będących wynikiem prowadzonych wojen.

Początek XIX wieku był przełomowy w historii miasta, gdyż w 1808 roku Police odzyskały autonomię, dzięki czemu mogły w pełni prowadzić niezależną politykę administracyjną i rozwojową. Od tego czasu w mieście powstały liczne obiekty użyteczności publicznej (szpital, ratusz, szkoły, nowy kościół, port rzeczny na Łarpi) oraz usprawniono komunikację (m.in. ze Szczecinem). Okres rozwoju Polic przerwała II wojna światowa; miasto na podstawie uchwały rządu pruskiego stało się częścią tzw. Wielkiego Szczecina. W tym czasie na terenie Polic wybudowano fabrykę benzyny syntetycznej, w której produkowano, na potrzeby armii niemieckiej, wysokiej klasy paliwo. Wraz z tym zakładem założono kompleks obozów pracy oraz filię obozu koncentracyjnego w Stutthofie. W obozach tych przebywało blisko 30 tys. więźniów różnej narodowości. 13 tys. więźniów, w tym 9 tys. Polaków, nie doczekało końca wojny. Pod koniec kwietnia 1945 roku Police zostały wyzwolone przez Armię Czerwoną.

Prawdziwy przełom w powojennej historii miasta nastąpił dopiero w połowie lat 60-tych, kiedy to postanowiono wybudować pod Policami duże zakłady chemiczne. Obecnie są one potentatem gospodarczym regionu (zatrudniają ok. 2700 pracowników). Należą do największych producentów nawozów i bieli tytanowej w Polsce. W lipcu 2001 roku Zakłady otrzymały certyfikat Zarządzania Jakością ISO 9002. Od 1999 roku przechodzą proces prywatyzacji. W posiadaniu Zakładów Chemicznych „POLICE” S.A. znajduje się port morski, który w przyszłości ma szansę stać się nowoczesnym portem dla chemikaliowców i transportu gazu. Od czasu wybudowania Zakładów Chemicznych systematycznie wzrasta liczba mieszkańców miasta. Współczesne Police są miastem nowoczesnym, zadbanym, rozwojowym. Od roku 1999 znajduje się tutaj siedziba Starostwa Powiatowego.

Police to jednak nie tylko duży ośrodek przemysłowy. To także gmina o cennych walorach geograficzno-przyrodniczych (wyróżniająca się bogactwem flory i fauny), na które składa się wiele obszarów, w tym również chronionych. Dzięki pasom

zadrzewień wokół Zakładów Chemicznych oraz zabezpieczeniem technicznym tereny te chronione są przed niekorzystnym wpływem kombinatu. Południową część obszaru gminy zajmuje Puszcza Wkrzańska – jeden z najpiękniejszych kompleksów leśnych w Polsce, z ogromną różnorodnością gatunków ptaków. Równie interesujący jest rezerwat ornitologiczny Świdwie – jeden z ważniejszych obszarów wodno-błotnych w skali światowej. Miejscem obecności osobliwych gatunków ptaków jest także jezioro Karpino. Kolejną atrakcją przyrodniczą gminy Police stanowi Roztoka Odrzańska – unikatowy biotop, gdzie łąki mieszają się z bagnami i łożowiskami. Innym obszarem wartym zobaczenia jest rejon rzeki Łarpi.

Piękno przyrody omawianego regionu docenia nie tylko społeczność gminy, ale także mieszkańcy Szczecina i turyści zza granicy, którzy pragną odpocząć wśród wód jezior, Zalewu Szczecińskiego, rozlewisk Odry, czy też w leśnych ostępach.

Na terenie gminy znajdują się również interesujące obiekty architektoniczne. Najszacowniejszym zabytkiem Polic jest gotycka kaplica, będąca jedyną pozostałością po XIII-wiecznym Kościele Najświętszej Marii Panny, rozebrany pod koniec XIX stulecia.

Innym, równie ciekawym obiektem Polic jest zbudowany w pierwszych latach XX wieku Neogotycki Kościół Mariacki z charakterystyczną, ponad 60-metrową strzelistą wieżą.

Do ważniejszych miejsc regionu należy również Polickie Lapidarium, które pełni z jednej strony funkcję swoistego muzeum rzeźby nagrobnej, z drugiej – stanowi świadectwo pamięci i szacunku dla niegdysiejszych mieszkańców miasta i okolic.

Kościół i ruiny starego klasztoru Augustianów w Policach-Jasienicy to kolejny ciekawy zabytek gminy. Wzniesiony przez mnichów w XIII i XIV wieku obiekt, obecnie w ruinie, stanowi przykład gotyckich rozwiązań architektonicznych.

Do innych, interesujących zabytków Ziemi Polickiej należą kościoły: w Tatyni, Przęsocinie, Niekłończycy, Pilchowiu oraz pałace w Leśnie Górnym i Zalesiu.

Na terenie gminy Police działa ok. 4.000 podmiotów gospodarczych prywatnych i 8 podmiotów publicznych. Jest tu dziewięć przedszkoli, do których uczęszcza 992 dzieci, siedem szkół podstawowych, w których uczy się 2.912 uczniów, oraz 5 gimnazjów o łącznej liczbie 1.387 uczniów. Na terenie gminy są dwie szkoły ponadgimnazjalne, do których uczęszcza 1.400 uczniów.

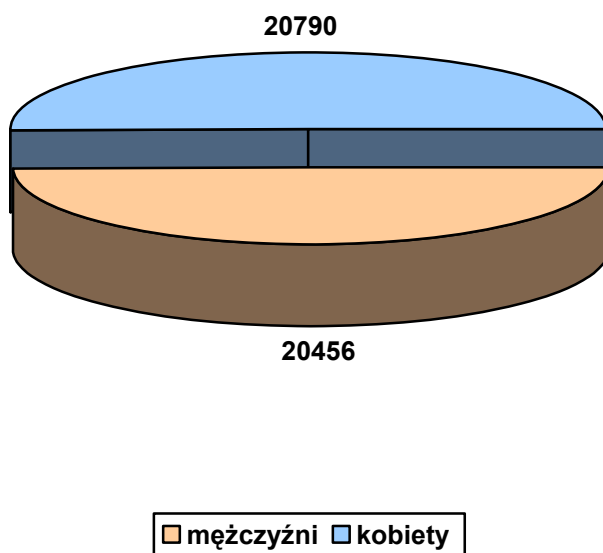

Mieszkańcy gminy Police mają zapewnioną opiekę zdrowotną w sześciu przychodniach zdrowia, dwudziestu gabinetach prywatnych oraz w szpitalu.

2.2. DEMOGRAFIA

Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną gminy Police w świetle danych Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

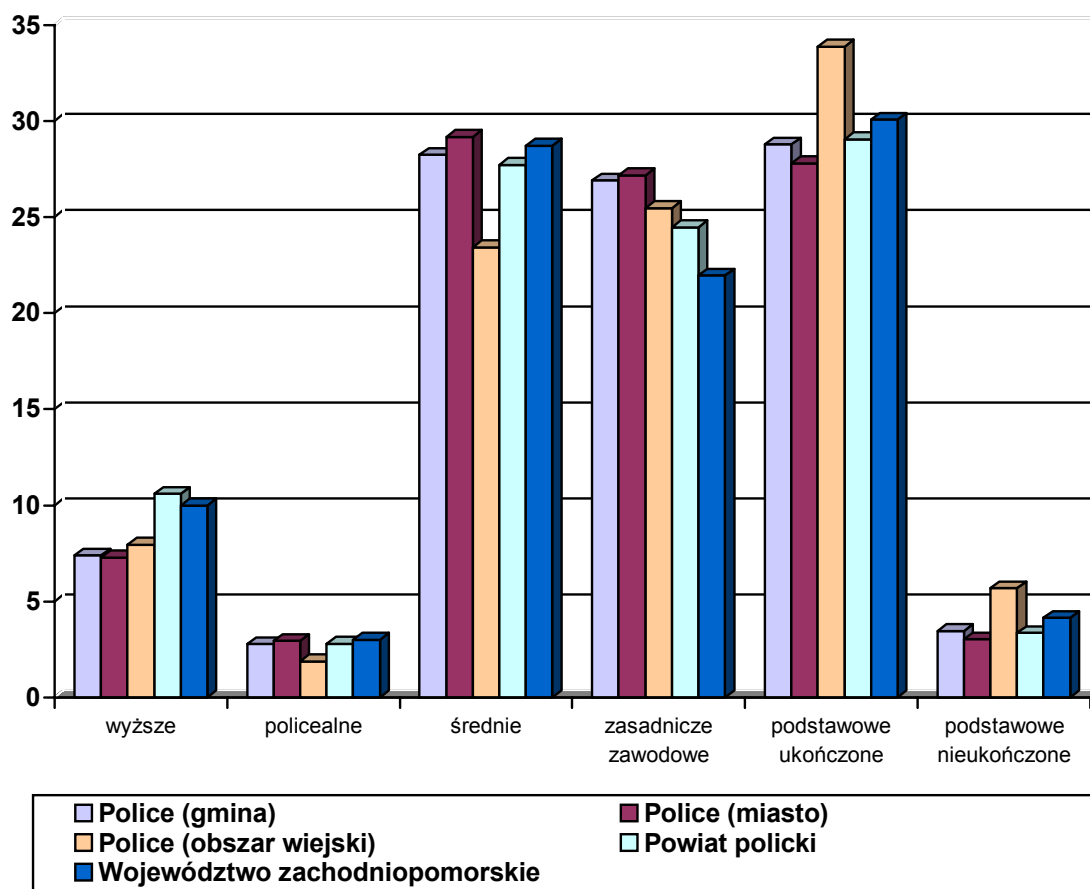
Ludność gminy

Dane Narodowy Spis Powszechny.

Gminę Police w 2002 roku zamieszkiwało 41.246 osób, w tym 20.456 mężczyzn i 20.790 kobiet.

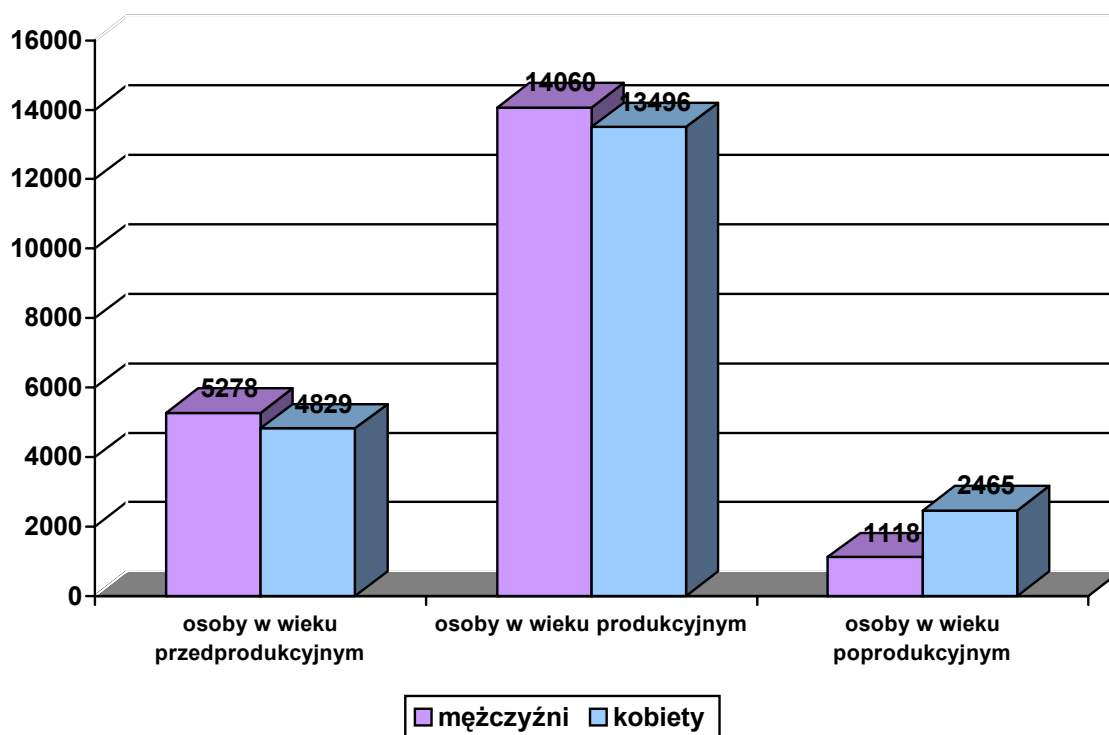
Ludność według poziomu wykształcenia (w procentach)

Dane Narodowy Spis Powszechny.

Struktura wykształcenia w gminie Police najbardziej zbliżona jest (z pewnymi odchyleniami) do struktury powiatowej. W gminie Police największe grupy stanowią osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 28,78 procent (powiat 29,05 procent, województwo 30,06 procent) oraz średnim – 28,23 (powiat 27,7 procent, województwo 28,7 procent). Następną co do liczebności grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – jest ich w gminie 26,90 procent (powiat 24,47 procent, województwo 21,95 procent). Najmniej liczną grupą są osoby z wykształceniem policealnym – w gminie jest ich 2,77 procent (powiat 2,8 procent, województwo 3,0 procent). Jeżeli chodzi o wykształcenie wyższe, to posiada je tylko 7,39 procent mieszkańców gminy (powiat 10,6 procent, województwo 9,99 procent), natomiast grupa osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym oraz bez wykształcenia szkolnego stanowi w gminie 3,45 procent mieszkańców (powiat 3,35 procent, województwo 4,14 procent).

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Police według płci

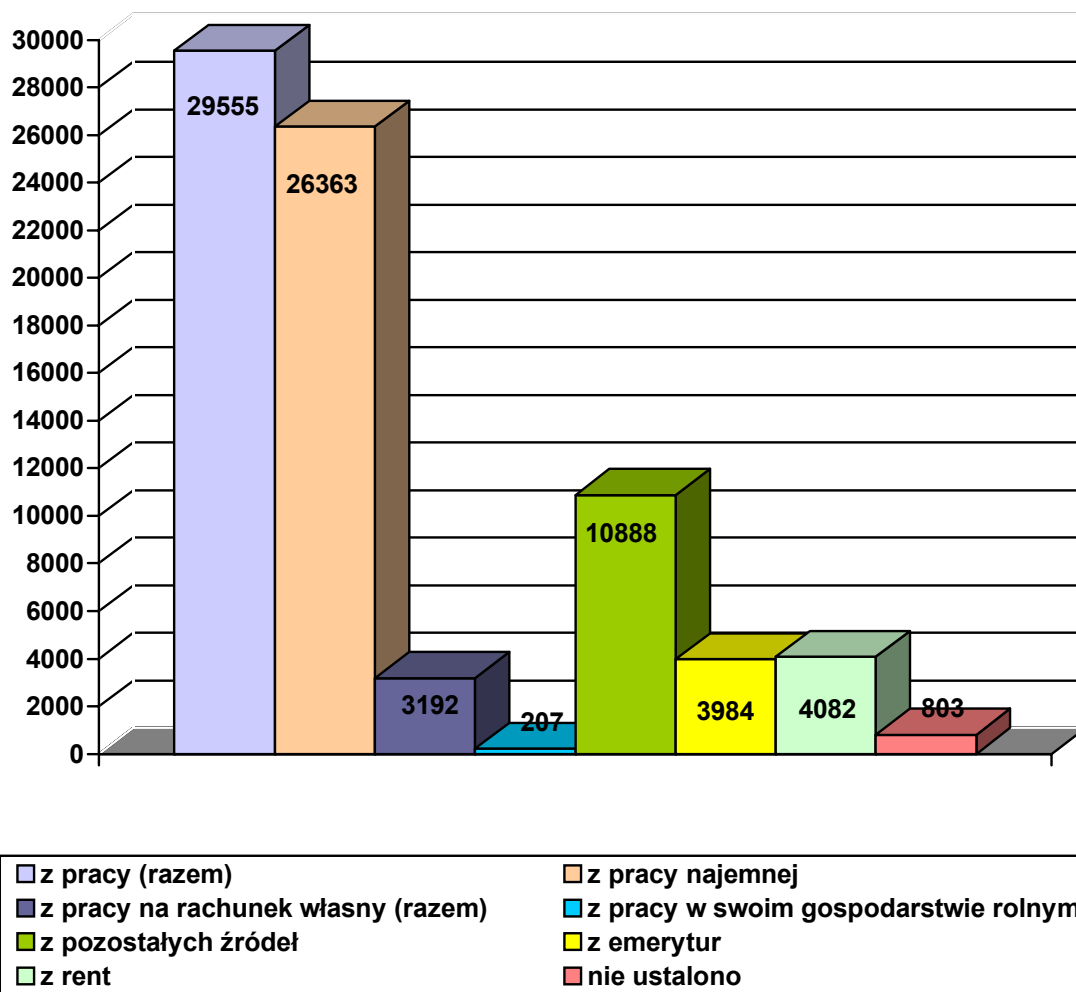
Dane Narodowy Spis Powszechny.

Analizując strukturę wiekową mieszkańców gminy Police według płci, należy stwierdzić nieznaczną przewagę mężczyzn wśród osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz ponad dwukrotnie większą liczbę kobiet wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

W roku 2002 w gminie Police zanotowano wzrost urodzeń liczby dzieci w stosunku do roku poprzedniego.

Według danych Spisu Powszechnego z 2002 roku wskaźnik gęstości zaludnienia w gminie Police wynosi 164 osoby na 1 km² i zdecydowanie przewyższa średnią z powiatu i województwa (odpowiednio 90 i 74 osoby na km²). Na 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety.

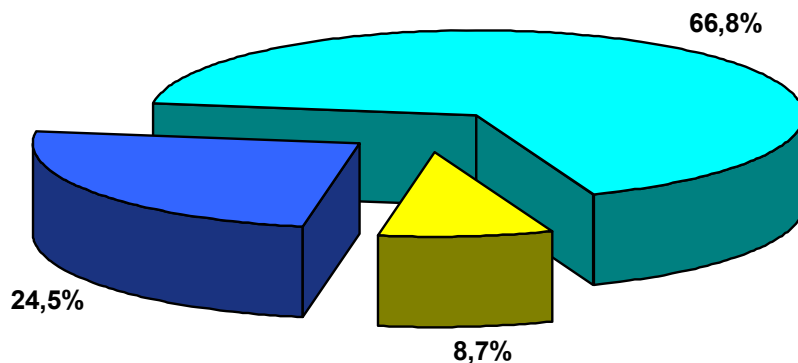
Ludność gminy Police według głównego źródła utrzymania

Dane Narodowy Spis Powszechny.

Według danych Spisu Powszechnego spośród 41.246 mieszkańców gminy, 29.555 osób (czyli 71,66 procent) utrzymuje się z pracy; w tym 26.363 osoby z pracy najemnej, 3.192 osoby z pracy na własny rachunek (w tym 207 osób z pracy we własnym gospodarstwie rolnym). Z pozostałych źródeł utrzymuje się 10.888 osób, z czego 3.984 mieszkańców gminy korzysta ze świadczeń emerytalnych, a 4.082 osób otrzymuje renty). Nie ustalono źródła utrzymania dla 803 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Police w roku 2004

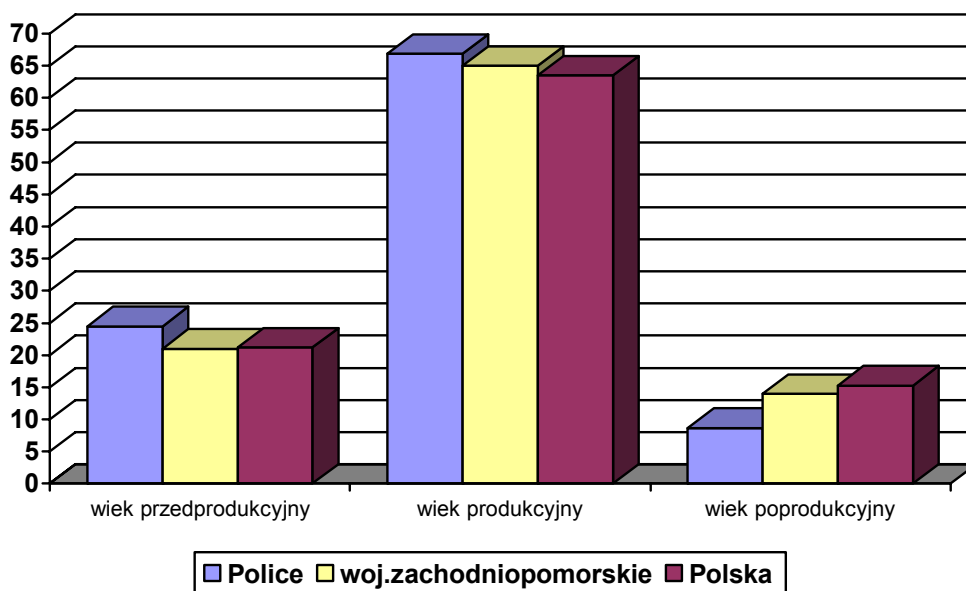

■ osoby w wieku przedprodukcyjnym ■ osoby w wieku produkcyjnym
■ osoby w wieku poprodukcyjnym

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

W 2004 roku teren gminy Police zamieszkiwało 41.246 osób, z czego 24,5 procent to dzieci i młodzież, 66,8 procent ludności osiągnęło wiek produkcyjny, a 8,7 procent wiek poprodukcyjny. Strukturę wiekową mieszkańców charakteryzuje wyższy procent osób w wieku przedprodukcyjnym i niższy procent osób w wieku poprodukcyjnym.

Struktura wiekowa mieszkańców miasta Police na dzień 31.12.2004 roku w porównaniu z województwem i krajem (w procentach)

Badania własne Centrum AV.

Analizując strukturę wiekową mieszkańców gminy Police należy stwierdzić, że jest ona porównywalna zarówno z województwem zachodniopomorskim jak i ze strukturą demograficzną całej Polski. Z danych procentowych wynika, iż struktura wiekowa mieszkańców Polic jest korzystna, co przejawia się w większej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu z osobami w wieku poprodukcyjnym.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. (art. 3. 1).

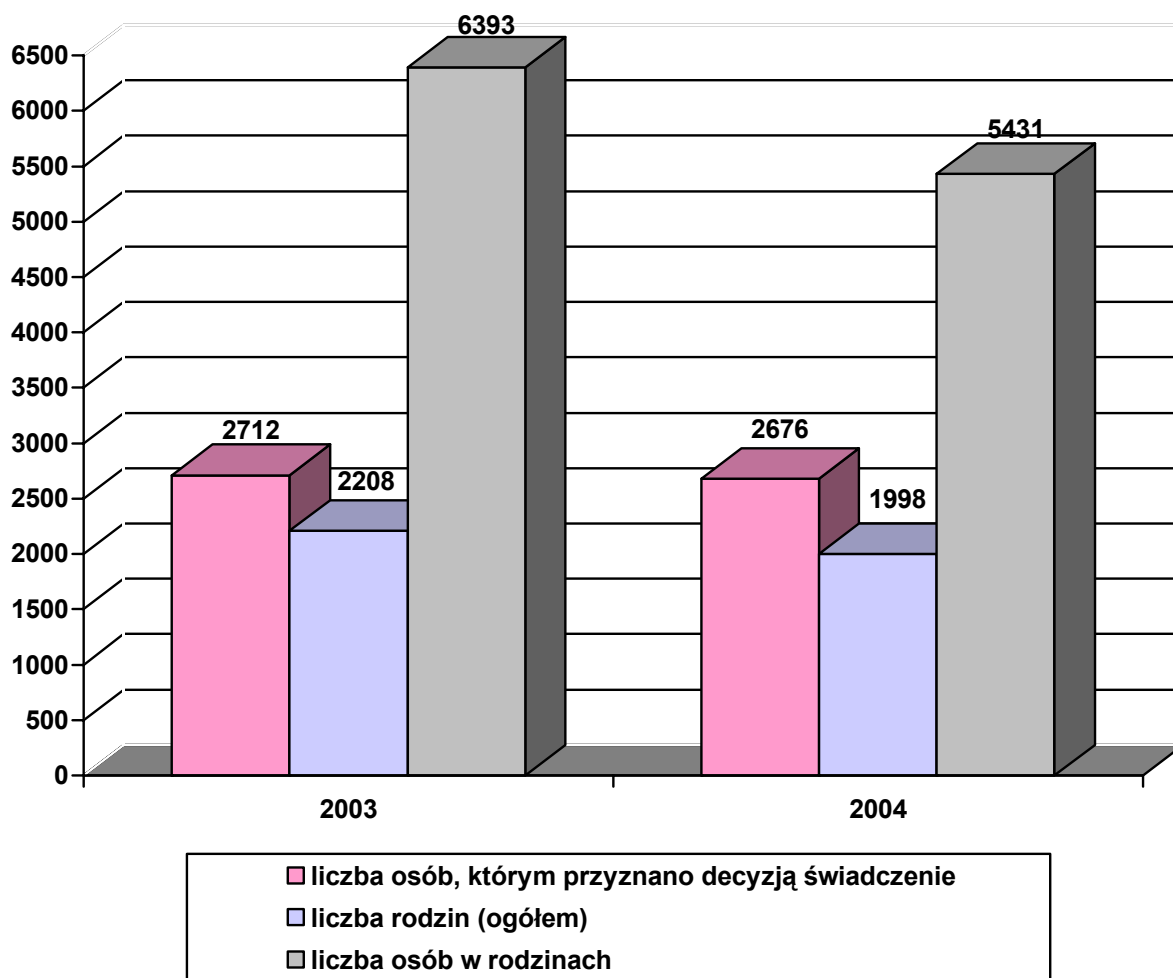
Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

W gminie Police liczba osób objętych pomocą na przestrzeni lat 2003-2004 systematycznie maleje. Wskaźnik ten jest m.in. efektem działania w ciągu ostatnich lat ustawy o pomocy społecznej, której założeniem było ograniczanie liczby potencjalnych beneficjentów systemu.

Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2003–2004 w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)

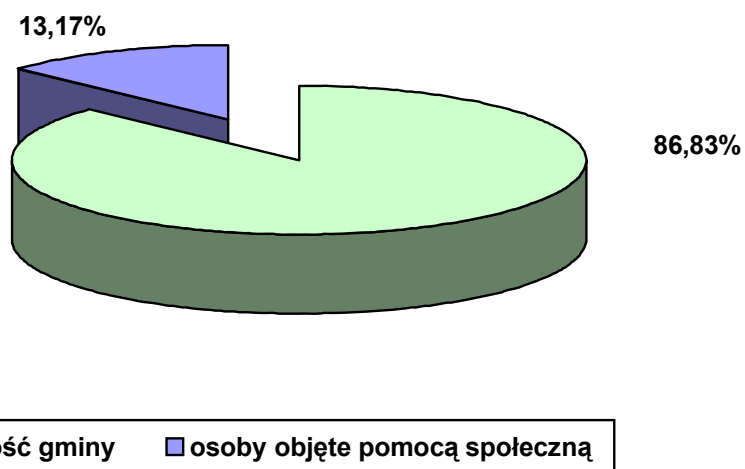

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

Ogółem w latach 2003-2004 pomocą społeczną w gminie Police objęto następującą liczbę osób: w 2003 r. – 2712, a w 2004 r. – 2676. Uwzględniając powyższe zestawienie, należy stwierdzić, że spadek liczby osób korzystających ze wsparcia wynika ze zmiany ustawy o pomocy społecznej, choć nie jest tak znaczny jak w innych porównywalnych ośrodkach, co dowodzi narastania poszczególnych problemów społecznych w środowisku lokalnym.

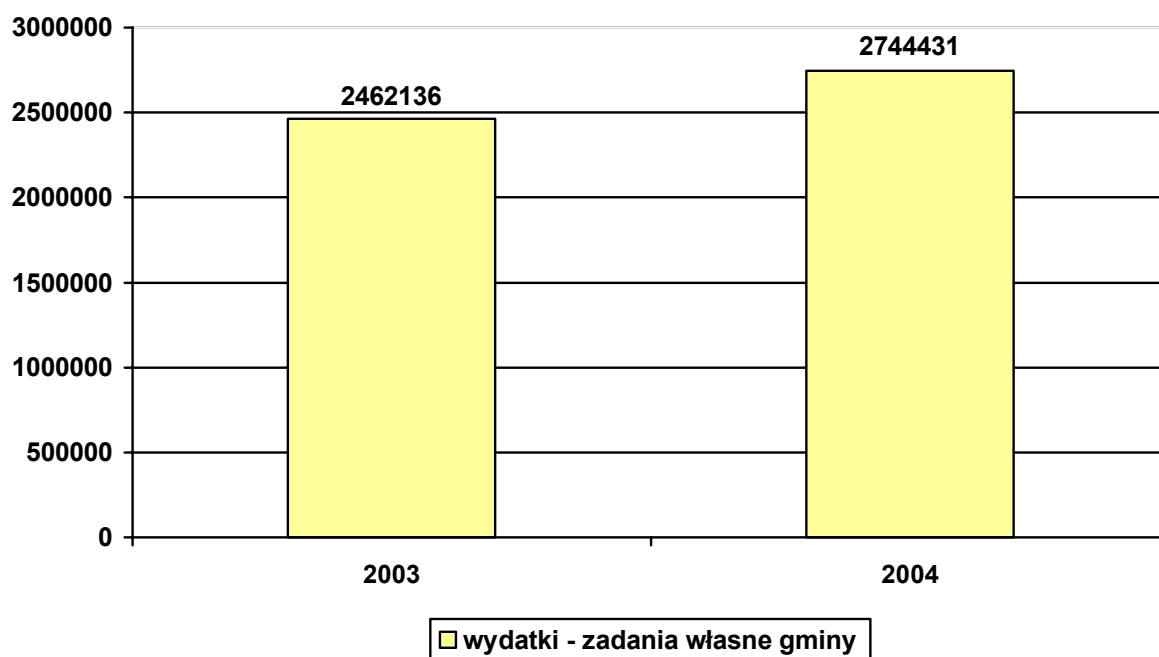
Ilość osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

Spośród 41.246 mieszkańców gminy, 5.431 osób w rodzinach skorzystało z systemu pomocy społecznej w 2004 roku.

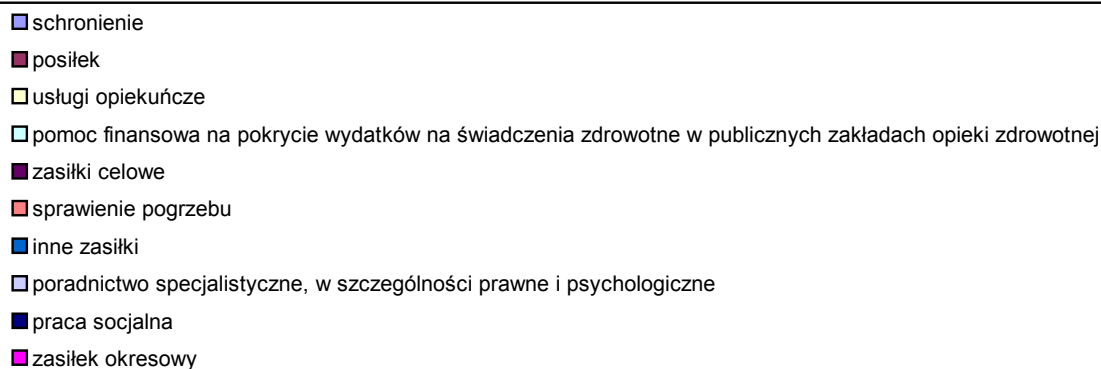
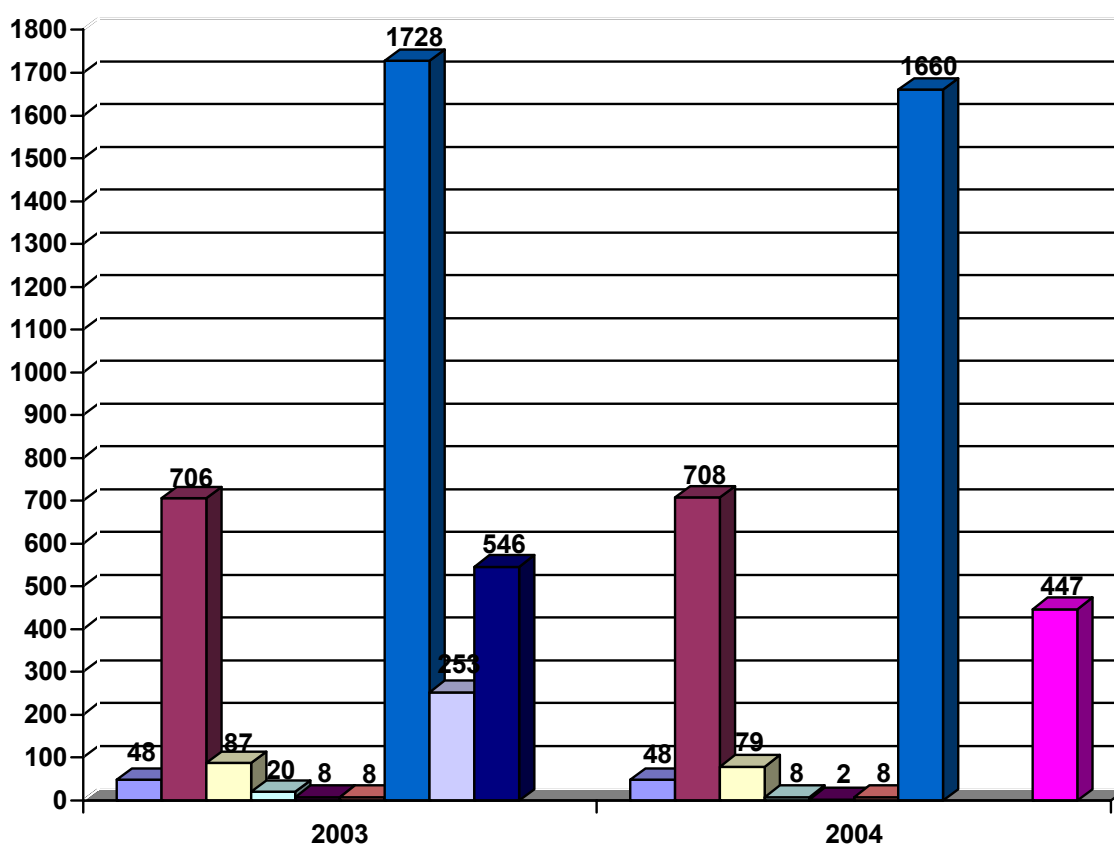
Wydatki na pomoc społeczną w latach 2003-2004 w ramach zadań własnych

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wyłącznie wydatki na zadania własne, pochodzące z budżetu gminy. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, że nakłady finansowe przeznaczone na wspomaganie osób i rodzin w roku 2004 wzrosły w stosunku do roku poprzedniego. Wielkość wydatków na udzielane wsparcie (zadania własne) w roku 2003 wyniosła 2.462.136 zł, a w roku 2004 – 2.744.431 zł.

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2003-2004 (zadania własne)

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

Analiza danych pozwala stwierdzić, iż świadczenia pieniężne są preferowaną przez beneficjentów formą pomocy. Drugim w kolejności rodzajem udzielanego wsparcia jest pomoc żywnościowa, w szczególności dożywianie dzieci w szkołach. Należy także zwrócić uwagę na znaczny spadek w zakresie udzielania porad specjalistycznych oraz pracy socjalnej.

Na wykresie przedstawiono wartości reprezentujące liczbę osób, którym przyznano świadczenia decyzją administracyjną. Należy dodać, że liczba osób w rodzinach objętych poszczególnymi świadczeniami jest znacznie większa, co zostało pokazane w sposób szczegółowy w poniższej tabeli.

Część świadczeń, jak np. praca socjalna czy poradnictwo specjalistyczne, bywa przyznawane bez decyzji administracyjnej.

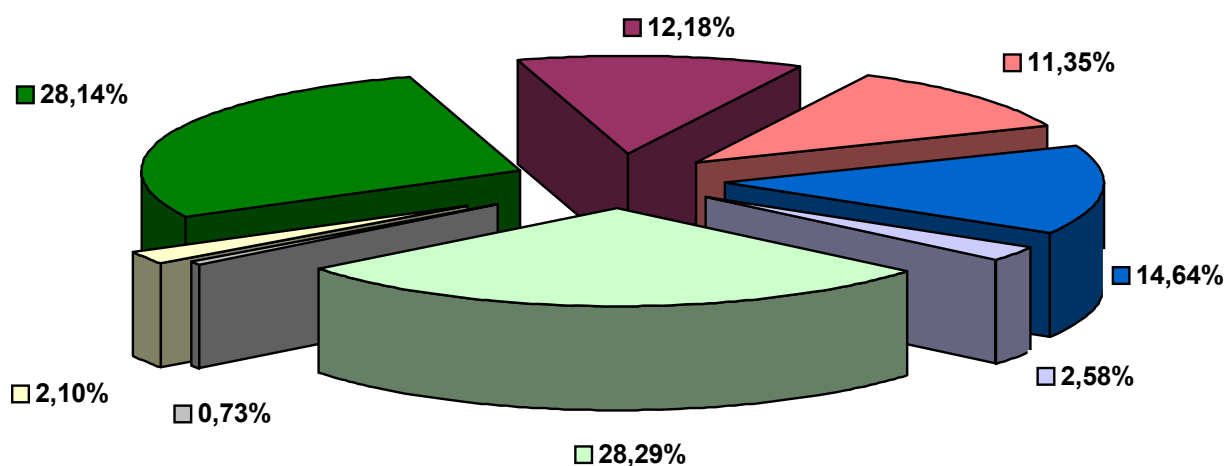
Rodzaje realizowanych świadczeń w latach 2003-2004 (dane szczegółowe)

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenia		Liczba świadczeń		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Zasiłki okresowe (ogółem)		447		1476		447		1370
w tym przyznane z powodu: - bezrobocia		417		1391		417		1278
- długotrwałej choroby		9		22		9		27
- niepełnosprawności		21		63		21		65
Schronienie	48	48	2079	5136	48	44	48	48
Posiłek (ogółem)	706	708	89602	90538	377	391	1560	1553
w tym dla dzieci i młodzieży	577	670	76902	89714	337	369	1427	1496
Usługi opiekuńcze (ogółem)	87	79	26925,5	27632	84	73	126	107
Zasiłek celowy - wydatki na świadczenia zdrowotne	20	8	26	11	20	8	48	18
w tym dla osób bezdomnych		2		5		2		2
Zasiłki celowe – wydatki w wyniku zdarzenia losowego	8	2	9	2	8	2	24	6
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego		1		1		1		1
Sprawienie pogrzebu	8	8	8	8	8	8	21	8
w tym osobom bezdomnym		3		3		3		3
Inne zasiłki celowe i w naturze (ogółem)	1728	1660	x	x	1670	1601	4884	4688

w tym: specjalne zasiłki celowe	487	583	672	860	479	582	1370	1527
Poradnictwo specjalistyczne	253	x	x	x	253	84	743	259
Pomoc w sprawach urzędowych i innych	197		x		197		533	
Praca socjalna	546	x	x	x	546	495	1386	1220
Interwencja kryzysowa		x		x		3		9
Domy pomocy społecznej		6		23		6		10

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

Główne powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 r.

- ubóstwo
- bezdomność
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała choroba
- bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem)
- alkoholizm

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnioskuje o pomoc z systemu pomocy społecznej jest ubóstwo (3.753 beneficjentów). Drugim co do wielkości powodem przyznawania pomocy jest bezrobocie (3.733 osoby). Brak zatrudnienia, które jest nie tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustrację, izolację, alkoholizm, bezradność życiową. Istotną przyczyną udzielanego wsparcia w gminie są również problemy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (1.942 osoby), niepełnosprawności (1.616 osób) oraz związane z długotrwałą chorobą (1.506 osób). Kolejnymi powodami przyznania pomocy są: problem alkoholizmu (342 osoby) i potrzeba ochrony macierzyństwa (279 osób). Należy podkreślić, że wskazano główne przyczyny udzielanej pomocy, w tle natomiast pozostają problem bezdomności, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz przemoc w rodzinie.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2003-2004

Wyszczególnienie		Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach	
		Ogółem		w tym na wsi			
		2003	2004	2003	2004	2003	2004
Rodziny ogółem		2261	2053	417	419	6505	5566
	o liczbie osób 1	605	631	118	140	605	631
	2	435	436	80	91	870	872
	3	453	373	78	61	1359	1119
	4	425	324	70	63	1700	1296
	5	204	176	46	41	1020	880
	6 i więcej	139	113	25	23	951	768
w tym: Rodziny z dziećmi (ogółem)		1123	1025	200	201	4466	3944
	o liczbie dzieci 1	537	495	83	93	1707	1495
	2	374	315	78	67	1531	1238
	3	132	152	28	31	674	769
	4	51	39	8	7	314	246
	5	20	13	2	1	156	97
	6	2	4	1	1	16	33
	7 i więcej	7	7	0	1	68	66
Rodziny niepełne (ogółem)		470	440	73	76	1330	1260
	o liczbie dzieci 1	240	210	44	41	518	451
	2	153	154	18	23	475	478
	3	61	58	8	8	251	232
	4 i więcej	16	18	3	4	86	99

Wyszczególnienie	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach		
	Ogółem		w tym na wsi				
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	
Rodziny emerytów i rencistów (ogółem)	537	586	100	110	1326	1312	
o liczbie osób 1	167	234	36	47	167	234	
	2	150	154	33	29	300	308
	3	97	92	10	13	291	276
	4 i więcej	123	106	21	21	568	494

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach.

Analizując typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2003-2004 dochodzimy do wniosku, że najliczniejszą grupę beneficjentów stanowią rodziny posiadające jedno dziecko (2003 r. – 537, 2004 r. – 495 rodzin). Na drugim miejscu są rodziny mające dwoje dzieci (2003 r. – 374, 2004 r. – 315 rodzin). Kolejne miejsca zajmują rodziny emerytów i rencistów o liczbie osób 1 oraz rodziny niepełne posiadające jedno potomstwo.

2.4. KWESTIA DZIECKA W GMINIE

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku i asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska wychowawcze – placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,

- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania do szkół gminy rozesłane zostały ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych, prowadzonych wśród dzieci i młodzieży. W sumie do badania przedłożono 12 ankiet, z czego 6 dotyczyło szkół podstawowych, 3 gimnazjów oraz po 1 zespołu szkół, prywatnej szkoły średniej i Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

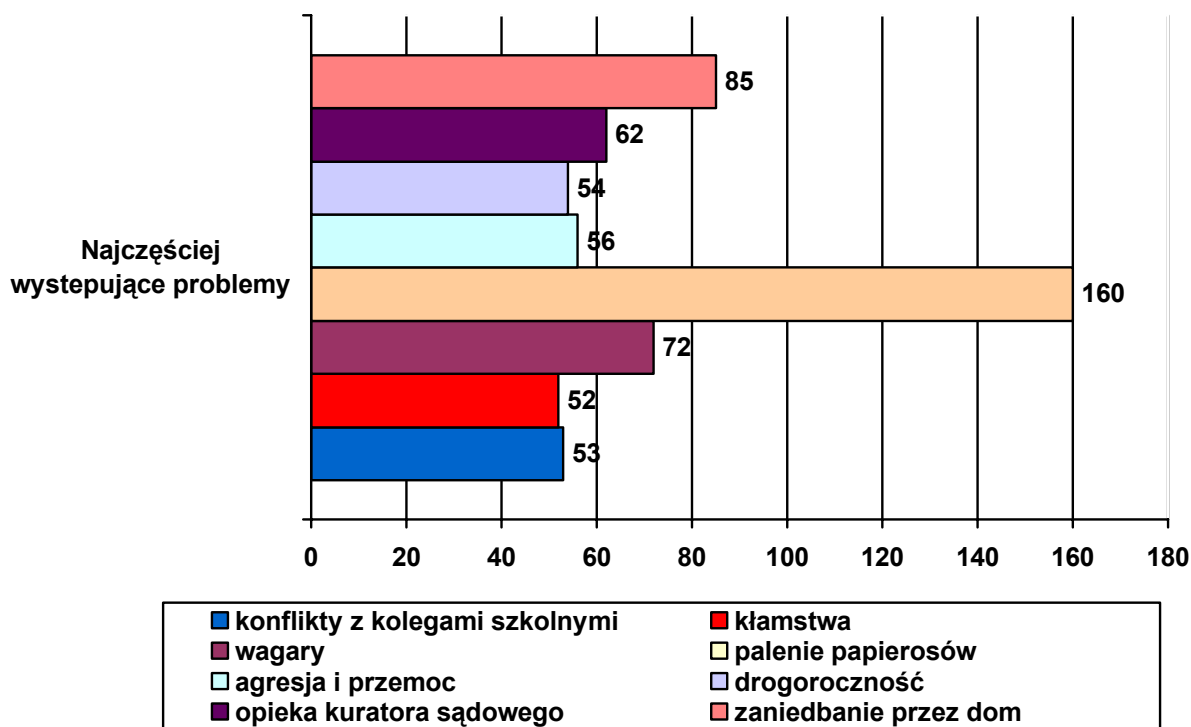

Stopień nasilenia problemów na terenie szkół

Lp.	Cechy patologii społecznej	Stopień nasilenia cechy			Liczba przypadków
		Często	rzadko	nie występuje	
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)		8	2	20
2.	Konflikty z rodzeństwem		7	2	3
3.	Konflikty z nauczycielami		9	2	14
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	4	8		53
5.	Kłamstwa	5	6		52
6.	Wagary	1	10		72
7.	Alkoholizowanie się		8	3	19
8.	Narkotyzowanie się		5	5	7
9.	Palenie papierosów	5	5	1	160
10.	Ucieczki z domu		5	6	6
11.	Kradzieże	1	9	1	24
12.	Agresja i przemoc, w tym:		3		10
	- poniżanie	2	7	1	8
	- zastraszanie	1	9		15
	- znęcanie się		4	4	
	- bicie	2	9		29
	- wymuszanie pieniędzy		8	3	4
	- zmuszanie do palenia papierosów		1	8	
13.	Autoagresja		3	8	5
14.	Przestępczość ujawniona		7	3	4
15.	Niszczenie mienia szkolnego	3	9		25
16.	Drugoroczność		12		54
17.	Udział w grupach negatywnych		4	6	2
18.	Opieka kuratora sądowego	3	9		62
19.	Przemoc w rodzinie	2	8	1	18
20.	Zaniedbanie przez dom	4	7	1	85
21.	Wykorzystywanie seksualne		1	9	

Dane ze szkół Gminy Police.

Problemy uczniów w środowisku szkolnym

Dane ze szkół Gminy Police.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Określając stopień natężenia występujących cech, używano głównie stwierdzenia, że problem pojawia się rzadko, wskazano jednocześnie ilości występujących przypadków. Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano głównie na zjawisko ubożenia rodzin uczniów i związany z nim problem bezrobocia, patologie występujące w domu (odnoszące się m.in. do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej i uzależnień rodziców), agresję (prowadzącą do konfliktów pomiędzy uczniami) oraz przypadki opuszczania zajęć i sięgania przez uczniów po środki uzależniające. Szczególną troską otacza się uczniów z problemami dydaktyczno-wychowawczymi, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, przejawiających cechy niedostosowania społecznego, z zaburzeniami emocjonalnymi, popadających w konflikt z rówieśnikami, opuszczających lekcje oraz sięgających po używki. Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, m.in. w akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy czy organizowanej przez szkoły akcji „Góra grosza” lub w zbiórkach pieniędzy, odzieży i zabawek dla dzieci chorych, z Domu Dziecka, osób dotkniętych przez kataklizm oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Ponadto szkoły biorą udział w ogólnopolskich akcjach dotyczących pomocy zwierzętom.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność zdiagnozowania pozaszkolnych zainteresowań ludzi młodych, zwiększenia oferty zajęć pozalekcyjnych, zapewnienia atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu oraz potrzebę przeprowadzenia szkoleń dla rodziców. Wśród różnych form pomocy szkoła proponuje uczniom m.in. zajęcia wyrównawcze, socjoterapeutyczne, pozalekcyjne, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, dla dyslektyków, korzystanie ze świetlic środowiskowych, konsultacje z pedagogiem i psychologiem oraz koła zainteresowań.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje stałe obniżanie się standardu życia wielu ludzi oraz rozszerzanie się obszaru patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz na jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza

od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

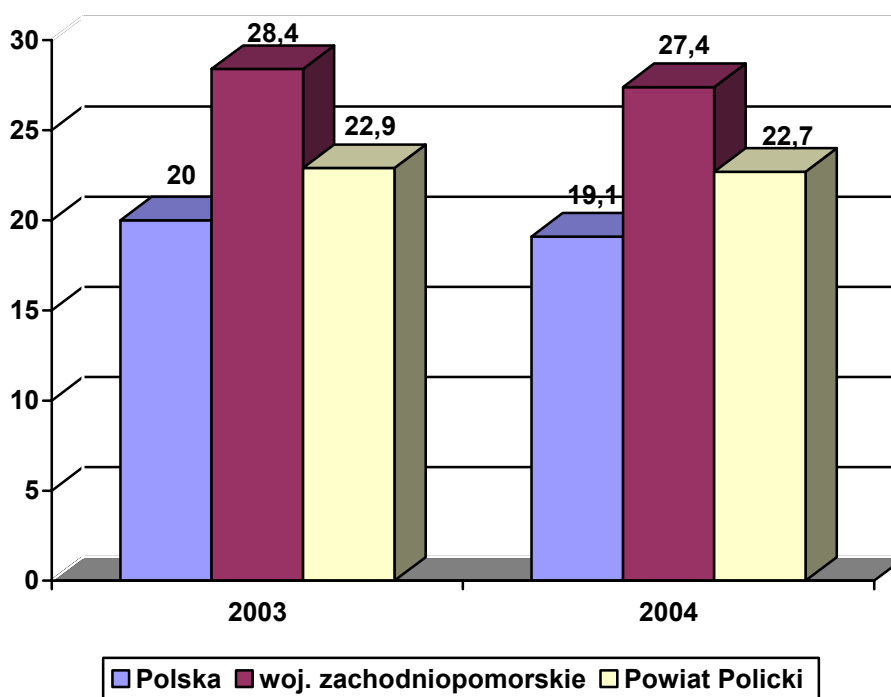
Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontaktu, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w kraju, województwie i powiecie w roku 2003 i 2004

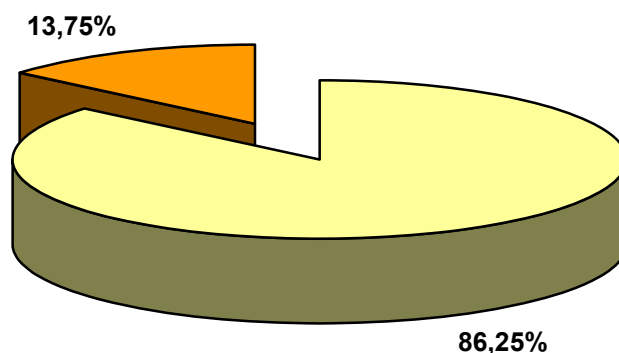

Dane Główny Urząd Statystyczny.

Powiat policki charakteryzuje się stosunkowo wysoką w porównaniu do całego kraju stopą bezrobocia, która jest rozumiana jako procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych, prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Można zaobserwować na powyższym wykresie, iż stopa bezrobocia w roku 2004 w stosunku do roku 2003 maleje zarówno w kraju, województwie, jak i powiecie.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Policach na dzień 31 grudnia 2004 r. w gminie Police pozostawało zarejestrowanych 3.789 bezrobotnych. Bez pracy pozostawało 9,19 procent ogółu mieszkańców gminy. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Bezrobotni i osoby aktywne zawodowo

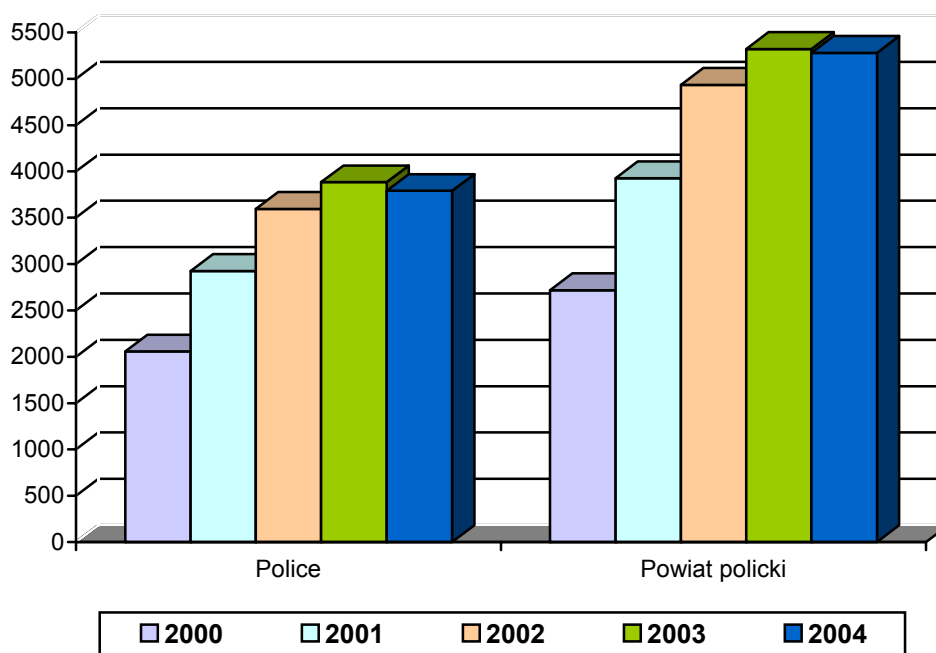

osoby w wieku produkcyjnym   bezrobotni

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Policach.

Wśród 27.556 osób w wieku produkcyjnym 13,75 procent pozostaje bez zatrudnienia (3.789 osób).

Liczba bezrobotnych w gminie Police i powiecie polickim w latach 2000-2004

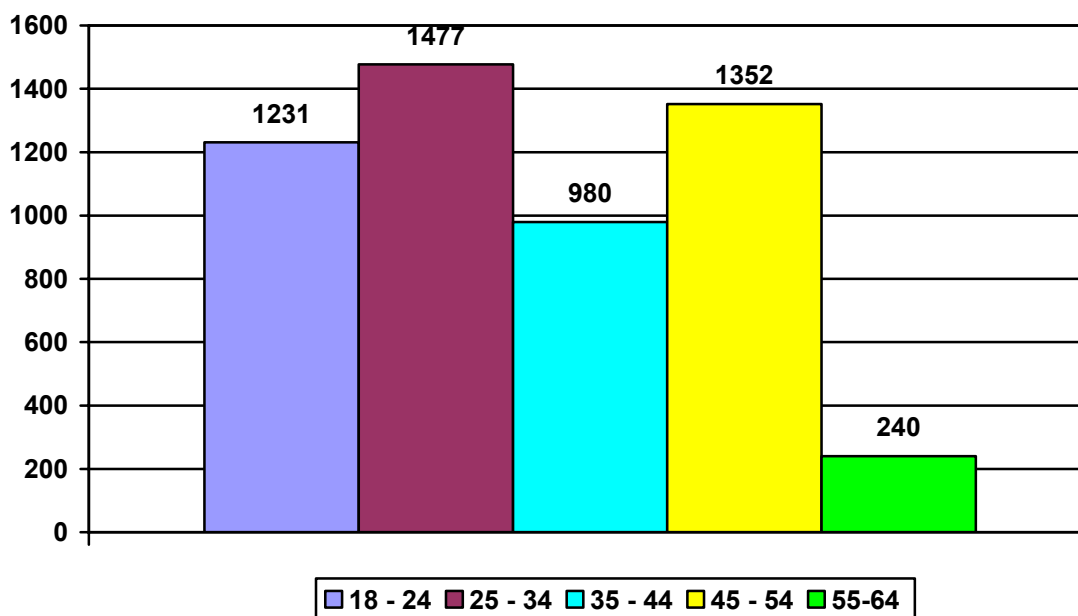

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Policach.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić systematyczny wzrost liczby osób bezrobotnych zarówno w gminie Police jak i w powiecie polickim.

Dla scharakteryzowania zjawiska bezrobocia niezwykle ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. W związku z brakiem szczegółowych danych odnoszących się do gminy Police na poniższych wykresach prezentowane są wartości dla całego powiatu polickiego, zakładając, że odsetek mieszkańców Polic mieści się w średniej powiatu.

Bezrobotni według wieku

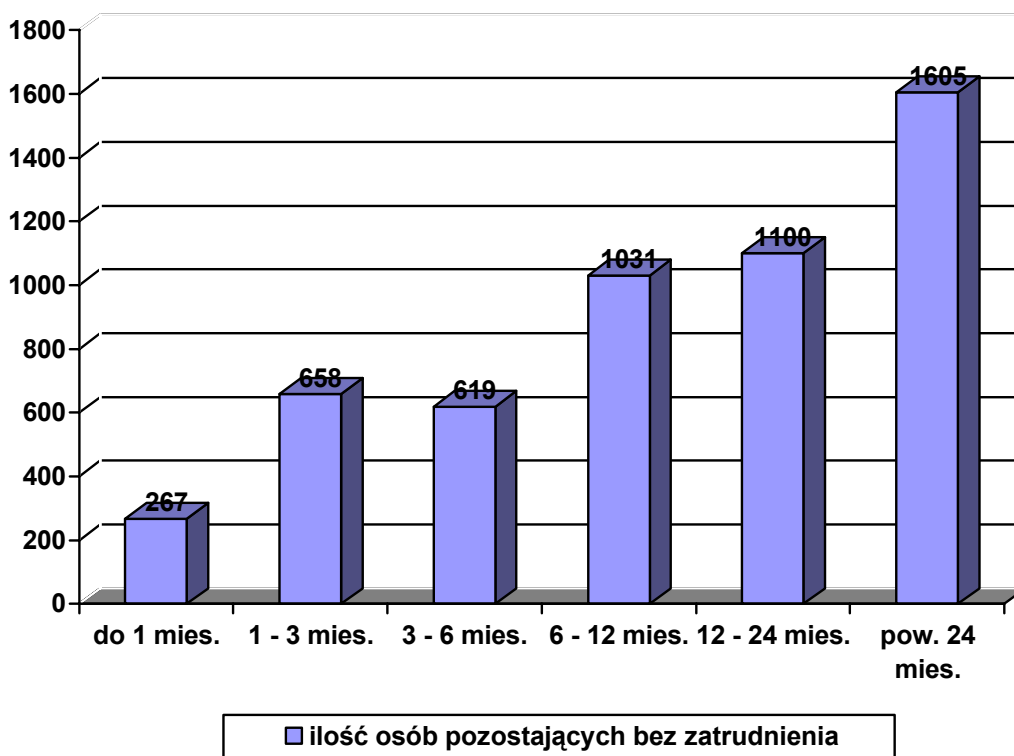
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Policach.

Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku od 25 do 34 lat. W rejestrach figuruje ich ogółem 1.477. Kolejną liczną grupą są osoby w wieku od 45 do 54 lat – 1.352 zewidencjonowanych.

W grupie wiekowej od 18 do 24 lat zarejestrowano 1.231 osób pozostających bez zatrudnienia. W przedziale wiekowym od 35 do 44 lat zewidencjonowano 980 bezrobotnych. Najmniej liczną grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym od 55 do 64 lat – 240. Dane te świadczą o trudnościach w znalezieniu pracy przez osoby młode (18-34 lata) i osoby w wieku od 45-54 lata, zarazem oddają pozytywny obraz

osób starszych, które, jak można mniemać, albo są w dalszym ciągu czynne zawodowo, albo zostały już objęte świadczeniami przedemerytalnymi.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Policach.

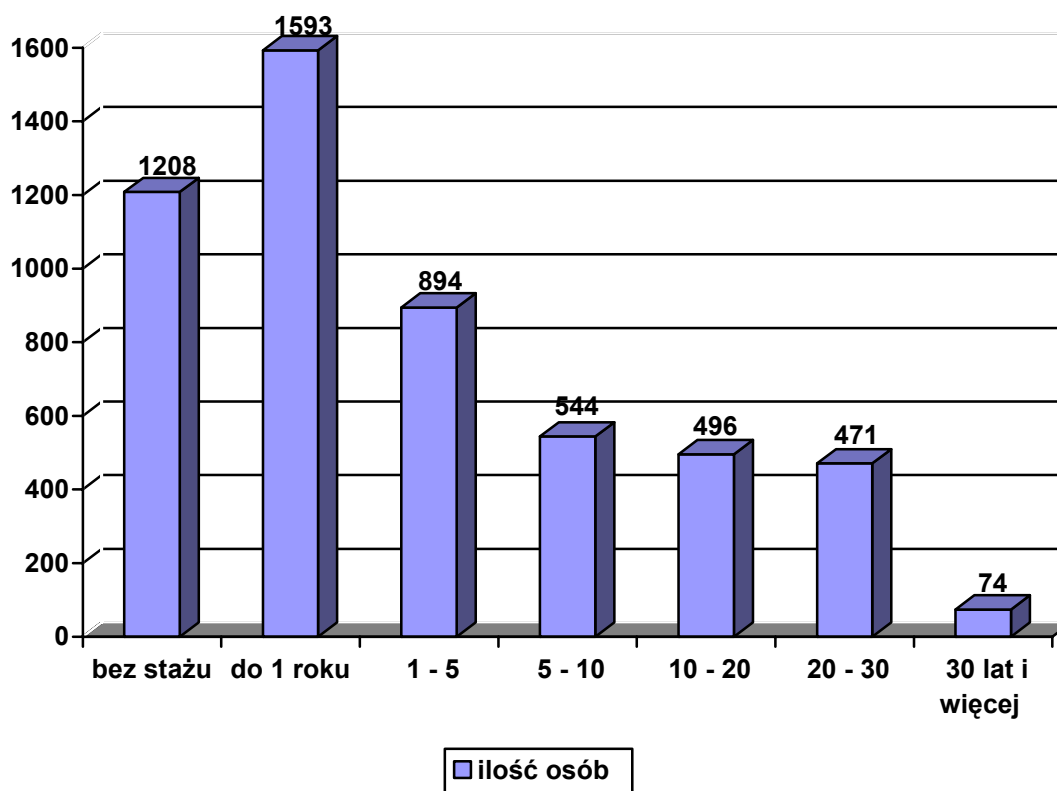
Z analizy danych wynika, iż najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 2 lat: – ogółem 1.605 osób.

Bezrobotni pozostający bez pracy krócej niż jeden miesiąc to 267 osób spośród wszystkich zarejestrowanych, natomiast osób poszukujących zatrudnienia przez okres do 3 miesięcy zewidencjonowano 658. Do 6 miesięcy nie posiada żadnego zatrudnienia ogółem 619 osób. Bezrobotni poszukujący pracy przez okres od 6 do 12 miesięcy stanowią ogółem 1.031 osób, a bezrobotni poszukujący pracy przez okres 12 – 24 miesięcy to ogółem 1.100 osób.

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, iż liczba osób bezrobotnych wzrasta proporcjonalnie do czasu pozostawania bez zatrudnienia.

Bezrobotni według stażu pracy

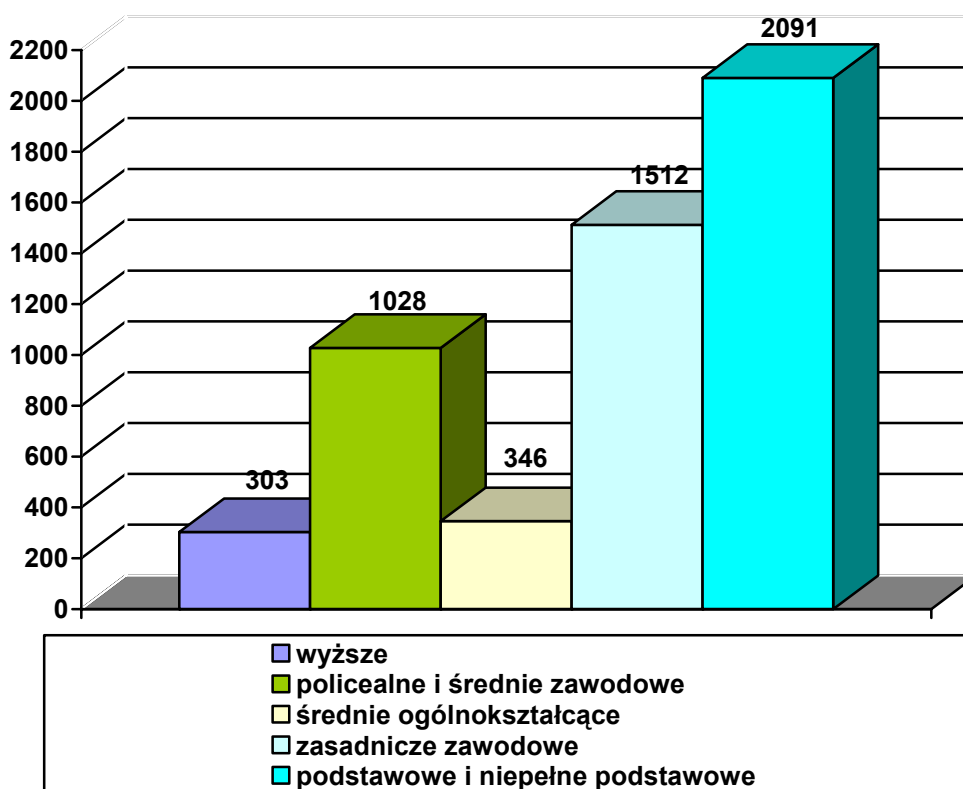
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Policach.

Najliczniej reprezentowaną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby ze stażem pracy do jednego roku. Ogółem to 1.593 osoby. Kolejną grupę stanowią osoby nie posiadające żadnego stażu pracy, czyli absolwenci bądź osoby nigdy nie pracujące – ogółem 1.208 osób. Nieco mniej liczną grupę reprezentują osoby ze stażem pracy do 5 lat – 894 osoby. Najmniej bezrobotnych zanotowano w grupie osób legitymujących się stażem 30-letnim i dłuższym – 74 osoby. Dane te wskazują jednak najprawdopodobniej na to, iż osoby te w większości nabyły już uprawnienia emerytalne bądź też prawo do świadczeń przedemerytalnych.

W grupie bezrobotnych ze stażem od 5 do 10 lat znalazły się 544 osoby, ze stażem od 10 do 20 lat – 496 osób, natomiast ze stażem od 20 do 30 lat – 471 osób.

Analizując powyższe zestawienie, należy również stwierdzić, że im dłuższy jest staż pracy, tym mniej jest osób pozostających bez pracy. Taki stan rzeczy utrudnia rozpoczęcie kariery zawodowej osobom młodym, które kończą naukę, szukają pierwszej pracy i dotychczas nie miały okazji zdobyć doświadczenia zawodowego.

Bezrobotni według wykształcenia

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Policach.

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Jak wskazuje wykres, najwyższe bezrobocie osiąga osób z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym. W tym przedziale aż 2.091 osób posiada status bezrobotnego. Kolejną grupą bezrobotnych w liczbie 1.512 są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Znaczną grupą są osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 1.028 osób.

Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczy osób z wykształceniem wyższym (303 osoby) i średnim ogólnokształcącym (ogółem 346 osób). Dlatego istotne jest, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz dokształcanie dorosłych.

2.6. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Na terenie powiatu polickiego w roku 2004 mieszkało 5321 osób niepełnosprawnych, w tym 201 niepełnosprawnych dzieci.

W gminie Police z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej skorzystało 1616 osób z 624 rodzin. Niepełnosprawność jest więc trzecią co do wielkości pod względem liczby beneficjentów przyczyną udzielanie wsparcia z funduszy gminnych.

2.7. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku

ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczyielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Gmina Police nie jest wolna od problemu alkoholizmu. Z 5.431 beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach w 2004 roku 342 osoby ubiegające się o pomoc swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Zważywszy na proporcję, z jaką tutaj mamy do czynienia, można by stwierdzić, iż zjawisko alkoholizmu nie jest problemem dominującym. Niemniej jednak nie można bagatelizować tych danych i oceniać skali zjawiska tylko w tak wąskim ujęciu. Jeśli bowiem prawie trzysta osób stara się o pomoc, tłumacząc swoją trudną sytuację problemem alkoholowym, to należy wziąć pod uwagę przy tej okazji również hipotetycznie złą sytuację ich rodzin, a wtedy liczba osób uzależnionych od wsparcia z systemu pomocy ulegnie zwiększeniu.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2004 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła 136 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych. 80 osób zostało bezpośrednio skierowanych na leczenie odwykowe do Ośrodka Terapii Uzależnień od Alkohol w Szczecinie. GKRPA dokonała w roku 2004 33 kontroli punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Police w roku 2004 wyniosła 534.488 zł.

2.8. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła,

organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych OPS, radnych, mieszkańców gminy.

Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Według respondentów gminę Police charakteryzują korzystne położenie geograficzne (niewielka odległość do miasta wojewódzkiego) oraz sprawne połączenie komunikacyjne ze Szczecinem. Mieszkańcy zwracają uwagę na dobrze rozwiniętą infrastrukturę urzędową i administracyjną Polic. Doceniają również czystość miasta (dbałość o zieleń) oraz spokój. Bardzo istotna dla mieszkańców gminy jest obecność w sąsiedztwie dużego zakładu produkcyjnego (Zakłady Chemiczne), zapewniającego miejsca pracy.

Słabe strony gminy

Wśród słabości gminy Police pojawia się kilka kwestii. Jedną z nich jest obecność młodzieży na ulicach i związany z tym brak działań w celu zapewnienia jej właściwych form spędzania wolnego czasu. Dokuczają również coraz częstsze przypadki kradzieży i niszczenia mienia. Kolejną bolączką jest bezrobocie i związana z nim marginalizacja rodzin oraz zubożenie ludzi na problemy innych. Poważnym zagadnieniem jest również brak odpowiedniej infrastruktury na obszarach wiejskich (brak kanalizacji i gazu, zły stan dróg, słaba komunikacja powiatowa, niewłaściwa opieka zdrowotna). Zwrócono także uwagę na brak domów dziennego pobytu i pomocy społecznej, instytucji wypoczynkowo-rekreacyjnych oraz podkreślano uciążliwość zapachowe, wynikające z bliskości Zakładów Chemicznych Police.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano bezrobocie oraz uzależnienia (alkoholizm i narkomania). Oba problemy, silnie ze sobą skorelowane, według respondentów z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne. Ponadto większość ankietowanych wskazała na tendencje wzrostowe zarówno problemów związanych z pogłębiającym się i długotrwałym bezrobociem, jak i nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków.

Należy zauważyć, iż według oficjalnych statystyk problem alkoholizmu i narkomanii jest marginalny, wręcz nieistniejący jak na ponad czterdziestotysięczną społeczność gminy Police. Natomiast według mieszkańców jest widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym.

Poważnymi i narastającym problemami, wskazanymi przez respondentów, są również ubóstwo mieszkańców gminy, przestępczość, brak mieszkań i związana z tym kwestia bezdomności, patologie w rodzinie oraz trudności osób niepełnosprawnych.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażonych uznano ludzi bezrobotnych. Kolejną grupę dotkniętą lokalnymi problemami społecznymi stanowią dzieci i młodzież. Do grona osób narażonych zaliczono również ludzi niepełnosprawnych. Grupę mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, stanowią ponadto samotne matki z dziećmi, rodziny patologiczne, wielodzietne, osoby stare (emeryci i renciści) oraz mieszkańcy obszarów wiejskich.

W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano, iż w pierwszej kolejności wspierać należy dzieci i młodzież, środowiska wiejskie, rodziny dysfunkcyjne oraz osoby bezrobotne. Jeśli chodzi o wybór miejsc, pomoc społeczna powinna być kierowana do poszczególnych dzielnic Polic, ze zwróceniem szczególnej uwagi na osiedla: Jasienica, Mścięcino, Stare Police, Trzebież, oraz budynki przy ul. Bankowej (metalowe hotele i tzw. Brooklyn), rejon ulic Niedziałkowskiego i Wróblewskiego oraz miejsca zgromadzeń młodzieży w parkach i na skwerach.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

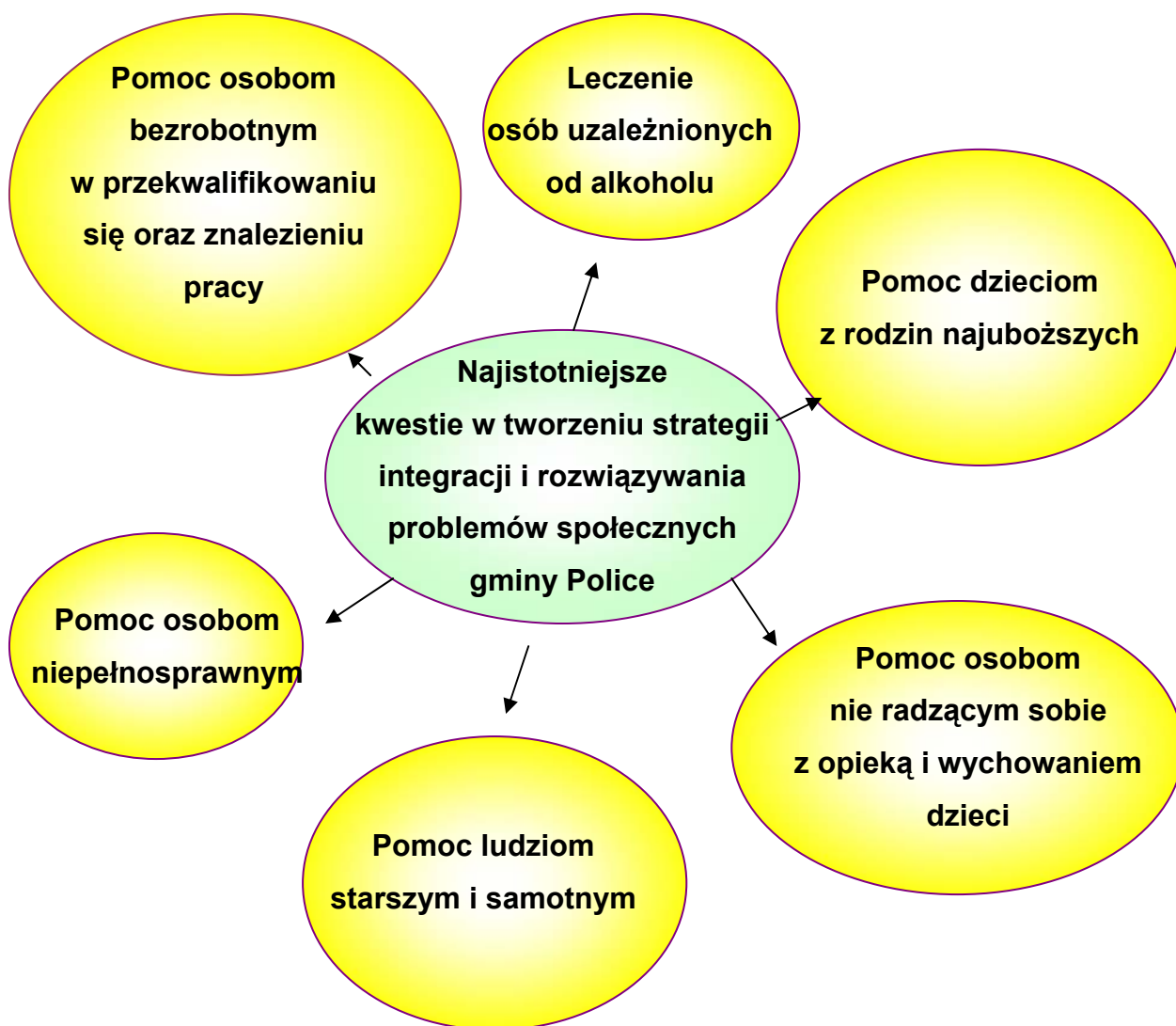
Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Ośrodka Pomocy Społecznej. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie członków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Policji i Straży Miejskiej, Powiatowego Urzędu Pracy i Punktu Interwencji Kryzysowej. Gdyby zaszła taka potrzeba, to właśnie w tych instytucjach poszukiwaliby wsparcia.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy. Wybierali pięć najistotniejszych kwestii z zamkniętego katalogu. Przedstawiamy kwestie, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Kwestie społeczne	Ilość wskazań
1.	Pomoc bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	12
2.	Pomoc osobom nie radzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	11
3.	Pomoc dzieciom z rodzin najuboższych	10
4	Pomoc ludziom starym, samotnym	9
5.	Pomoc osobom z problemem alkoholowym	7
6.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	5

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego. Kwestie te przedstawiają się następująco:

Badanie własne Centrum AV.

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono również pomoc bezdomnym, dzieciom z domów dziecka, pomoc dzieciom chorym lub upośledzonym, leczenie narkomanów, sprzęt i pieniądze dla szpitali na przeprowadzenie kosztownych operacji oraz pomoc osobom dotkniętym skutkami powodzi lub innymi klęskami żywiołowymi. Należy dodać, że w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie, na które nie było wskazań, na przykład kwestie osób dotkniętych AIDS, czy też pomoc ofiarom wojen w różnych krajach świata, pomoc uchodźcom i byłym więźniom.

2.9. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

❖ poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostatecznie rozwinięta baza zabezpieczająca potrzeby społeczne, • dostateczne dofinansowanie oświaty i nauki, • dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,	<ul style="list-style-type: none"> • źle zorganizowana służba zdrowia, • zła sytuacja mieszkaniowa, niedostateczna ilość oraz brak nowych mieszkań komunalnych i socjalnych, • brak na terenie gminy potencjału przedsiębiorstw budowlanych, • źle rozwinięte rolnictwo indywidualne,

<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, • dobry dostęp do opieki zdrowotnej, • dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna, • właściwa gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi, • dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna i komunikacyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost przestępczości na terenie gminy.
--	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu wykształcenia, • racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, • rozwój przemysłu wysokich technologii, • wykorzystywanie środków pomocowych na ochronę środowiska, • stosowanie kompleksowych rozwiązań technicznych i prawnych w zakresie ochrony i wykorzystywania środowiska naturalnego, • stosowanie recyklingu odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wykorzystania nowych źródeł energii, • brak zagospodarowywania akwenów wodnych dla celów turystycznych, • istnienie zagrożenia powodziowego, • rozwój na terenie gminy przemysłu i transportu uciążliwego dla środowiska naturalnego oraz zanieczyszczającego środowisko, • brak rozwoju agroturystyki, • niekorzystne położenie regionu dla komunikacji, • brak dobrych powiązań sieci dróg lokalnych z krajowymi, • wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia.

❖ kwestie osób bezdomnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym, • możliwość określenia liczby bezdomnych, • posiadanie wiedzy na temat miejsc grupowania się osób bezdomnych, • dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności, • stosowanie działań zapobiegających bezdomności, • współpraca z różnymi podmiotami w ramach pomocy bezdomnym, • informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy, • dostateczne angażowanie służb do działań na rzecz bezdomnych, • istnienie struktury stacjonarnej dla bezdomnych, • standaryzacja usług dla osób bezdomnych, • koordynacja działań w pracy socjalnej w środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie problemu bezdomności, • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, • stosowanie podziału na bezdomnych swoich i obcych, • istnienie problemu minimalizowania zjawiska bezdomności w małych społecznościach lokalnych, • brak odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności, • wpływ poziomu kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych na ich pozycje na rynku pracy.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności, • współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami samorządowymi i rządowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak programów w zakresie budownictwa socjalnego, • brak programów lokalnych wspierających bezdomnych i rodziny, • brak społecznej akceptacji problemu

<ul style="list-style-type: none"> wpływ systemu gospodarczego na problem bezdomności w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> bezdomności, istnienie problemu długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych.
--	--

❖ **kwestia osób uzależnionych**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> dobrze przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, istnienie bazy leczenia odwykowego, istnienie miejsc pobytu dla ofiar przemocy, prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi, dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, istnienie organizacji pozarządowych pomagających osobom uzależnionym, współpraca oraz dobry przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> brak wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami, brak udziału społeczności lokalnych w działaniach pomocowych, niewystarczający stan zatrudnienia w leczeniu odwykowym.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego, istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, zapobieganie szkodom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> brak współpracy fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, brak wystarczających możliwości, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie

<p>w sensie ekonomicznym, zdrowotnym i rodzinnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostateczne wykorzystywanie systemu informacji. 	<p>uzależnień,</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieskuteczność i nieefektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, • wzrost bezrobocia oraz pogłębiające się ubożenie społeczeństwa, • istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej.
---	---

❖ **rozwój kadr i służb pomocowych**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wyspecjalizowana kadra pracowników społecznych, • prowadzenie działań socjalnych z rodziną, • istnienie na terenie gminy placówek opiekuńczo-wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, • brak wyspecjalizowanych pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, • trudny dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych, • brak na terenie gminy domu opieki społecznej, • niedostateczne finansowanie zadań pomocy społecznej.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • istnienie współpracy z jednostkami pomocy społecznej, prowadzonymi przez inne podmioty. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak odpowiedniego do potrzeb rynku przygotowania zawodowego absolwentów w zakresie służb pomocy społecznej, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, • niewystarczająca ilość kadry w stosunku do potrzeb, • złe finansowanie pomocy społecznej.

❖ kwestia dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobra współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, • dobra współpraca i komunikacja instytucji pozarządowych z rządowymi, • powoływanie nowych organizacji pozarządowych na terenie gminy, • aktywne działania pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, • prowadzenie działalności w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi, • istnienie na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych oraz placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem, 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna ilość środków finansowych, • nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych w systemie pomocy społecznej, • słaba koordynacja działań podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, • brak nowych organizacji pozarządowych na terenie gminy, • niedostateczna liczba specjalistów do pracy z rodziną, • brak ze strony samorządu działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny, • niedostateczne wykorzystanie potencjału zawodowego i naukowego pracowników, • brak specjalistycznych analiz jakościowych w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży,

<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie samorządu problematyką dzieci i młodzieży, • zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego, • propagowanie idei wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak aktywnego poszukiwania środków pozabudżetowych, • brak warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej, • niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie.
--	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej władz samorządowych, • wejście Polski do Unii Europejskiej szansą na poprawę polityki społecznej na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, • decentralizacja władzy sprzyjająca pomocy społecznej dzieciom i młodzieży, • brak zjawiska rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej, • odpowiedni poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną, • prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, • wystarczająca opieka medyczna szkół, • racjonalne rozdzielanie środków publicznych, • oferty szkoleń i doskonalenia zawodowego dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną, • oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wzrostu znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • istnienie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, • marginalizacja grup i osób, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, • niewystarczająca ilość środków publicznych, • niski poziom kultury prawnej wśród społeczeństwa, • brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

❖ kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost wykształcenia jako wartości, • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych, • dobre przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi, • współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, • istnienie lokalnych przedsięwzięć wartych upowszechnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie bezrobocie długotrwałe, w szczególności wśród mieszkańców obszarów wiejskich, • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • brak podnoszenia kwalifikacji wśród osób bezrobotnych długotrwałe, • niski poziom wykształcenia bezrobotnych długotrwałe, • brak wykorzystania potencjału naukowego i technicznego w pracy z bezrobotnymi, • niedostatecznie rozwinięty potencjał organizacyjno-techniczny organizacji pozarządowych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie lokalnych i regionalnych działań skierowanych do długotrwałe bezrobotnych, • współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwałe bezrobotnych, • przestrzeganie zasad partnerstwa w zakresie współpracy między władzami gminy a organizacjami pozarządowymi, • powiązanie programów dla bezrobotnych długotrwałe z programami rozwoju zasobów ludzkich, 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost bezrobocia długotrwałego, • wzrost zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych lub/i w układzie geograficznym, • brak lokalnych i regionalnych działań przeciwdziałających długotrwałemu bezrobociu, • wzrost bezrobocia powodujący rozwój patologii społecznych, osłabienie instytucji rodzinnych i więzi społecznych,

<ul style="list-style-type: none"> przekwalifikowaniem i reorganizacją, wzrost mobilności zawodowej i geograficznej, wzrost dostępności do kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.
--	---

❖ **kwestia ludzi starszych**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> dostateczny dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, istnienie profesjonalnie przygotowanej kadry, wystarczająca liczba pracowników ośrodków pomocy społecznej zajmujących się problematyką osób starszych, brak zjawiska marginalizacji problemów osób starszych, dobra dostępność domów pomocy społecznej, spadek liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS, istnienie zjawiska przedłużającego się przeciętnego dalszego trwania życia, możliwość samorealizacji osób starszych w organizacjach samopomocowych, poprawa sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> brak określonych standardów usług dla osób starszych, wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej, brak dostępu do małych form pomocy społecznej, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych, niski poziom życia osób starych, brak ofert dla osób starszych mieszkających na wsi, brak korzystania z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym, brak Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej • podmiotowe traktowanie osób starszych, • brak migracji ludzi młodych na inne tereny, • zmiana modelu funkcjonowania rodziny, • wysoka świadomość społeczna dotycząca osób starszych, • wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak szkolenia kadry realizującej pomoc osobom starszym, • brak działań mających na celu uwrażliwienie systemu oświaty na problem osób starszych, • wzrost liczby osób samotnych, • niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych, • brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych, • brak dokładnej statystyki osób III wieku, • brak dokładnego rozpoznania potrzeb wśród osób starszych, • brak opieki ze strony oświaty do starości, • istnienie problemu ujawniających się enklaw starości, • wzrost patologii społecznej wśród osób starszych, • brak prawidłowej polityki mieszkaniowej, • istnienie niekorzystnych zjawisk demograficznych, • brak pozytywnego wpływu wzrostu gospodarczego kraju na pomoc społeczną, • nieprawidłowe zabezpieczenie życia osób w III wieku ze strony państwa.

❖ kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności, • współpraca pomiędzy instytucjami rządowymi i pozarządowymi, • przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami III sektora, • zaangażowanie osób niepełnosprawnych do samopomocy, • rozpowszechnianie pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych w środowisku, • dostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego, • pełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • nierównomierna i niewystarczająca pomoc osobom niepełnosprawnym, • brak dostatecznej bazy rehabilitacyjnej, • brak dostatecznej oferty opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, • prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych, • współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym, • standaryzacja usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych, • niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju, • wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze.

<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, • brak zjawiska zmniejszania się liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • likwidowanie istniejących barier architektonicznych. 	
--	--

2.10. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.10.1 Instytucje oferujące pomoc i wsparcie

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych (opracowanych w ramach prac nad strategią), które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy.

<p>Ośrodek Pomocy Społecznej 72-010 Police, ul. Siedlecka 2a</p> <p>1. Podmiot prowadzący: Gmina Police</p> <p>2. Co oferuje (zakres usług): Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych, m. in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.</p> <p>3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów): Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Police, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.</p>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

72-010 Police, ul. Tanowska 8

1. Podmiot prowadzący:

Powiat Policki

2. Co oferuje (zakres usług):

Realizuje zadania ustawowe.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Zgodnie z zapisami ustawowymi.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

72-010 Police, ul. Korczaka 55

1. Podmiot prowadzący:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Policach

2. Co oferuje (zakres usług):

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Ilość osób objętych opieką w 2004 r. – 30.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Zwiększenie ilości miejsc w placówce.

Środowiskowy Dom Samopomocy

72-010 Police, ul. Korczaka 55

1. Podmiot prowadzący:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Policach

2. Co oferuje (zakres usług):

Rehabilitacja społeczna.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności.

Ilość osób objętych opieką w 2004 r. – 14.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Pozyskanie miejsc dla większej ilości osób oraz pozyskanie budynku.

Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Policach

72-010 Police, ul. Bankowa 22

1. Podmiot prowadzący:

Zachodniopomorski Zarząd Wojewódzki TDP w Szczecinie

2. Co oferuje (zakres usług):

- praca wychowawcza,
- praca z rodziną,
- dożywanie wychowanków,
- organizacja wolnego czasu,
- wyrównywanie braków w nauce,
- zajęcia socjoterapeutyczne.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci z rodzin traumatycznych, mieszkających w lokalach poeksmisyjnych.

Ilość osób objętych opieką w 2004 r. – 95.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Zwiększenie ilości pomieszczeń, pozyskanie sponsorów, zwiększenie zainteresowania u odpowiednich osób problemami placówki, wyposażenie placówki w odpowiednie meble.

Dom Dziecka

72-010 Police, ul. Kresowa 26

1. Podmiot prowadzący:

Powiat Policki

2. Co oferuje (zakres usług):

Całodobowa opieka i zaspakajanie potrzeb życiowych dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 18 lat i powyżej, jeśli kontynuują naukę. Usługi te świadczone są w przypadku, gdy potrzeby w/wym. osób stale lub okresowo nie mogą być zaspakajane w domu rodzinnym. Przy placówce funkcjonuje także Poradnia Rodzinna oferująca wsparcie psychologiczne i pomoc w sytuacjach kryzysowych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców.

Ilość osób objętych opieką w 2004 r. – 40, w 2005 r. – 34.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Większe środki finansowe, szczególnie na organizację wypoczynku letniego i zimowego.

Mieszkanie chronione

72-010 Police, ul. Wróblewskiego 5f/8

1. Podmiot prowadzący:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach

2. Co oferuje (zakres usług):

Uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych (na czas określony, tj. do 25 roku życia).

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Tworzenie nowych mieszkań chronionych.

Placówka wsparcia dziennego

72-010 Police, ul. Bankowa 11a/17

1. Podmiot prowadzący:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach

2. Co oferuje (zakres usług):

Organizacja czasu wolnego, pomoc w pokonywaniu trudności szkolnych, dożywianie.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej

72-010 Police, ul. Bankowa 11a/18

1. Podmiot prowadzący:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach

2. Co oferuje (zakres usług):

- poradnictwo psychologiczne, prawne i socjalne,
- kierowanie do placówek specjalistycznych,
- wsparcie psychologiczne,
- awaryjny nocleg, pomoc w uzyskaniu schronienia,
- pomoc w uzyskaniu informacji.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób w kryzysach rodzinnych, psychiatrycznych, psychospołecznych, potrzebujących zasięgnąć informacji.

Ilość osób objętych opieką w 2004 r. – 640.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Zapotrzebowanie na porady specjalistów: prawnika, psychologa, psychoterapeuty (terapię indywidualną, grupy wsparcia).

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie im. św. Franciszka z Asyżu – Noclegownia – Schronisko

72-010 Police, ul. Fabryczna 8

1. Podmiot prowadzący:

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie im. Św. Franciszka z Asyżu w Policach

2. Co oferuje (zakres usług):

Prowadzenie noclegowni i schroniska dla 20 osób (w okresie zimowym – do 40 osób).

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób nie mogących zaistnieć samodzielnie w środowisku oraz bezdomnych kierowanych przez OPS lub inne instytucje.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Uzyskanie większej pomocy finansowej.

Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi „MONAR – MARKOT”

72-010 Police, ul. Kosynierów Gdyńskich 25

1. Podmiot prowadzący:

„MONAR”

2. Co oferuje (zakres usług):

- miejsca dla samotnych matek z dziećmi oraz kobiet i dzieci będących ofiarami przemocy w rodzinie,
- pomoc żywnościowa (gorące posiłki, suchy prowiant) dla osób ubogich,
- pomoc rzeczowa dla osób ubogich.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

- Oferta jednostki skierowana jest do samotnych matek z dziećmi, kobiet i dzieci będących ofiarami przemocy w rodzinie oraz osób ubogich. Jednostka oferuje 27 miejsc.

W 2004 r. udzielono pomocy 94 osobom w formie schronienia oraz wydano 400 paczek żywnościowych.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Dodatkowe środki finansowe.

Dom Dziecka w Tanowie

72-004 Tanowo, ul. Szczecińska 2

1. Podmiot prowadzący:

Powiat Policki

2. Co oferuje (zakres usług):

Całodobowa opieka dla dzieci i młodzieży, grupa interwencyjna.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży w wieku 7-19 lat. Jednostka dysponuje 34 miejscami.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Mieszkania dla dzieci usamodzielnianych, pomoc finansowa dla dzieci.

2.10.2. Organizacje pozarządowe

W gminie Police funkcjonuje 11 stowarzyszeń oraz istnieje 6 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiednie akty prawa miejscowego, dotyczącymi współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z tymi organizacjami w zakresie zlecenia zadań, wsparcia lokalowego czy rzeczowego.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego forum pomocy. Poniżej prezentowane są wszystkie organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Police.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY POLICE

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie im. św. Franciszka z Asyżu

72-010 Police, ul. Fabryczna 8

Cele statutowe:

- Prowadzenie Schroniska im. Brata Alberta dla bezdomnych mężczyzn.
- Prowadzenie noclegowni dla bezdomnych mężczyzn w okresie zimowym.

- Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej „Pokój i Dobro”, który zapewnia schronienie dla rodzin będących w kryzysie oraz dla kobiet i dzieci będących ofiarami przemocy w rodzinie.

Dom Dla Samotnych Matek z Dziećmi MONAR – MARKOT

72-010 Police, ul. Kosynierów Gdyńskich 25

Cele statutowe:

- Prowadzenie domu dla samotnych matek z dziećmi oraz kobiet i dzieci będących ofiarami przemocy w rodzinie.
- Udzielanie pomocy żywnościowej, w tym wydawanie żywności i gorących posiłków osobom ubogim.
- Udzielanie pomocy rzeczowej dla osób ubogich.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Policach

72-010 Police, ul. Korczaka 55

Cele statutowe:

- Działanie na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym.
- Tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka.
- Prowadzenie ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wsparcie ich rodzin.

Parafialny Zespół CARITAS przy parafii pw. Św. Kazimierza w Policach

72-009 Police ul. Wyszyńskiego 2f

1.Podmiot prowadzący:

CARITAS Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej 71-142 Szczecin, ul. Wieniawskiego 5

2.Co oferuje (zakres usług):

Pomoc żywnościowa, prowadzenie magazynu odzieży używanej, wypoczynek letni dzieci, pomoc materialna, pomoc w uzyskaniu informacji o pomocy oferowanej przez innych.

3.Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta skierowana jest do rodzin i osób ubogich, dysfunkcyjnych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej. Pomocą objętych jest ok. 100 rodzin.

Parafialny Zespół CARITAS przy parafii pw. Św. Piotra i Pawła w Policach

72-015 Police ul. Kościelna 4

1.Podmiot prowadzący :

CARITAS Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej 71-142 Szczecin, ul. Wieniawskiego 5

2.Co oferuje (zakres usług):

Pomoc żywnościowa, prowadzenie magazynu odzieży używanej, wypoczynek letni dzieci, pomoc materialna, pomoc w uzyskaniu informacji o pomocy oferowanej przez innych.

3.Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta skierowana jest do rodzin i osób ubogich, dysfunkcyjnych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej z terenu Jasienicy i Tatyni.. Pomocą objętych jest ok.10 rodzin.

Parafialny Zespół CARITAS przy parafii pw. Podwyższenia Krzyża w Trzebieży

72-022 Trzebież ul. Rybacka 2

1.Podmiot prowadzący :

CARITAS Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej 71-142 Szczecin, ul. Wieniawskiego 5

2.Co oferuje (zakres usług):

Pomoc żywnościowa, prowadzenie magazynu odzieży używanej, wypoczynek letni dzieci, pomoc materialna, pomoc w uzyskaniu informacji o pomocy oferowanej przez innych , organizowanie wigilii dla osób samotnych

3.Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta skierowana jest do rodzin i osób ubogich, dysfunkcyjnych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej z terenu Trzebieży i Niekłóńczycy. Pomocą objętych jest ok.50 rodzin.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

72-010 Police, ul. Bankowa 6a/2

Cele statutowe:

- Ochrona i promowanie praw człowieka.
- Udzielanie rodzinom pomocy w wykonywaniu zadań opiekuńczych i wychowawczych.
- Prowadzenie działalności charytatywnej, w tym m.in. organizowanie pomocy i opieki nad dziećmi z rodzin ubogich, rozbitych, wielodzietnych, niewydołanych wychowawczo.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów

72-010 Police, ul. Staszica 1

Cele statutowe:

- Prowadzenie działalności charytatywnej.
- Udzielanie pomocy członkom Związku w sprawach socjalno-bytowych.
- Organizacja życia kulturalnego emerytom, inwalidom i rencistom.

Stowarzyszenie Obrony Bezrobotnych

72-010 Police, ul. Bankowa 11

Cele statutowe:

Pomoc i obrona ludzi poszukujących pracy.

Polickie Stowarzyszenie Abstynentów „Ostoja”

72-010 Police, ul. Bankowa 11

Cele statutowe:

Stowarzyszenie pełni rolę środowiska alternatywnego dla osób uzależnionych od alkoholu, dając pomoc, bezpieczeństwo, możliwości realizacji różnych potrzeb życiowych.

Stowarzyszenie Kobiet po Mastektomii „Polickie Amazonki”

72-010 Police, ul. Zamenhofa 16/3

Cele statutowe:

Szeroko rozumiana rehabilitacja psychiczna i somatyczna kobiet, którym w wyniku leczenia choroby nowotworowej zastosowano leczenie chirurgiczne.

Koło Polskiego Związku Niewidomych

72-010 Police, ul. Konopnickiej 2

Cele statutowe:

Pomoc ludziom niewidomym.

Stowarzyszenie Chorych na Cukrzycę, Koło nr 15

72-010 Police, ul. Konopnickiej 2

Cele statutowe:

- Opieka i pomoc dla ludzi chorych na cukrzycę.
- Reprezentowanie i ochrona interesów członków Stowarzyszenia.
- Dbanie o jakość leczenia cukrzycy poprzez właściwe wykreowanie systemu lecznictwa, diabetologii, itp.

Stowarzyszenie LIONS Klub Szczecin – Police

72-010 Police, ul. Korczaka 21

Cele statutowe:

Stowarzyszenie służy osobom niepełnosprawnym, prowadząc działalność profilaktyczną, leczniczą i opiekuńczą.

Polickie Centrum Wolontariatu

72-010 Police ul. Siedlecka 1a

1.Podmiot prowadzący:

Miejski Ośrodek Kultury w Policach

2.Co oferuje (zakres usług):

Pomoc w nauce dzieciom i młodzieży, animacja czasu wolnego, prace komputerowe, kolportaż pism i ulotek, prace opiekuńcze, udział w akcjach profilaktycznych, udział w turnusach rehabilitacyjnych, prace domowe.

3.Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta skierowana jest do dzieci i młodzieży oraz do rodzin wymagających wsparcia

2.11. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu. Zespół przygotowujący dokument uznał, że obszarami problemami, dla których należy zaprogramować działania, są w pierwszej kolejności kwestie dotyczące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, a wśród nich grupy najbardziej narażone na marginalizację, tj. osoby ubogie, stare, niepełnosprawne oraz bezdomne. Równie ważna jest rodzina, którą należy wzmocnić

tak, by w skuteczniejszy sposób mogła opierać się kryzysom powodowanym przez czynniki i kwestie zewnętrzne, takie jak np. bezrobocie, czy też czynniki wewnętrzne, powodujące rozpad pożycia, np. problem alkoholowy. W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnej społeczności wpływa również kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz system monitorowania i oceny pojawiających się problemów społecznych. Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej nie sposób nie dostrzec tych kwestii w dokumencie programowym i wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

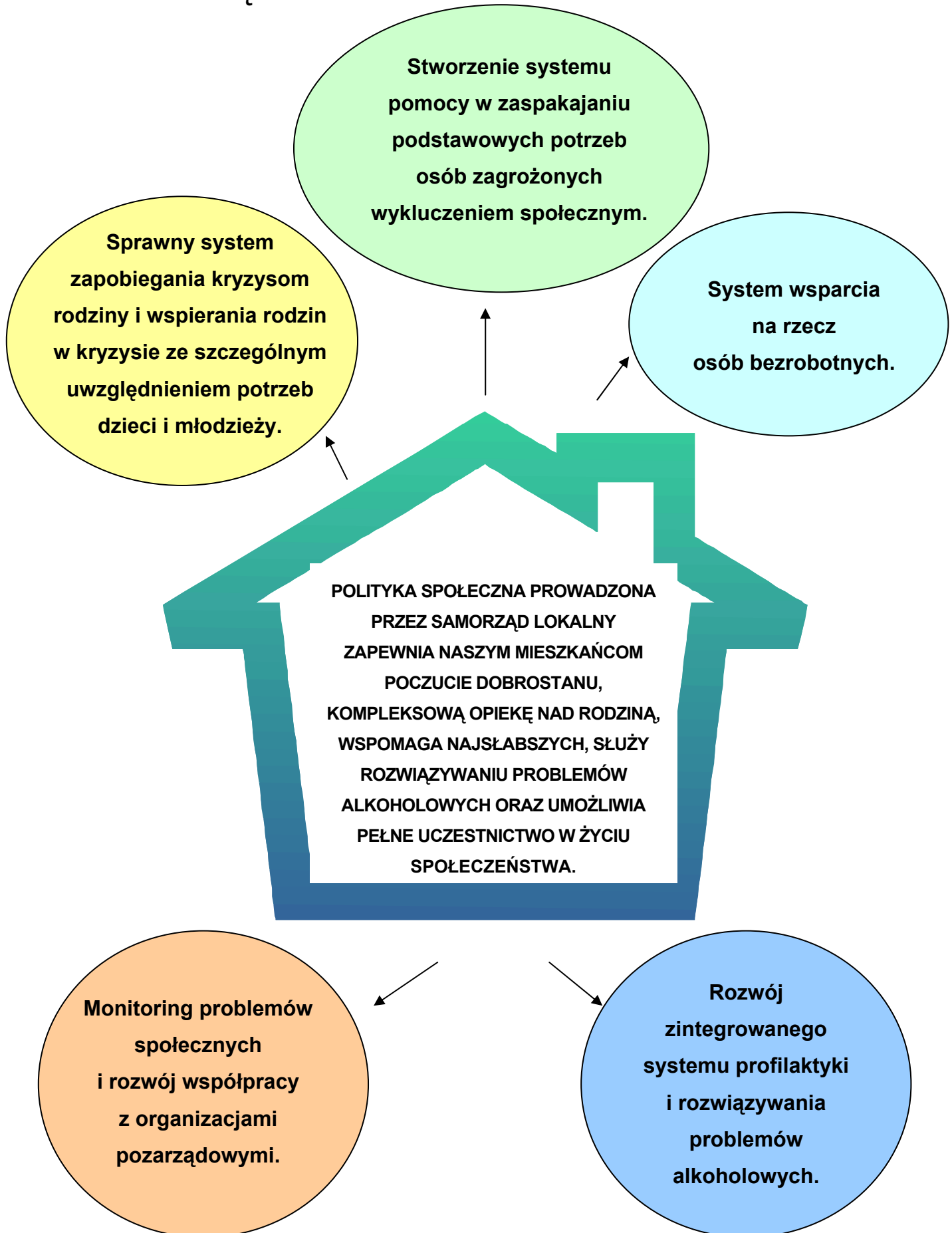
W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

**POLITYKA SPOŁECZNA PROWADZONA PRZEZ
SAMORZĄD LOKALNY ZAPEWNIĄ NASZYM
MIESZKAŃCOM POCZUCIE DOBROSTANU,
KOMPLEKSOWĄ OPIEKĘ NAD RODZINĄ,
WSPOMAGA NAJSŁABSZYCH, SŁUŻY
ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ UMOŻLIWIA PEŁNE UCZESTNICTWO
W ŻYCIU SPOŁECZEŃSTWA.**

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

3.2. CELE STRATEGICZNE

Cel strategiczny 1

Stworzenie systemu pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczanie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom najuboższym.
2. Przeciwdziałanie bezdomności oraz wspieranie osób i rodzin w procesie wychodzenia z bezdomności.
3. Poprawa jakości życia oraz zwiększenie możliwości udziału w życiu społecznym ludzi starych i chorych.
4. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w życiu społecznym.

Kierunki działań do celu szczegółowego 1.

1. Udzielanie pomocy materialnej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, o dodatkach mieszkaniowych, świadczeniach rodzinnych i innymi ustawami oraz uchwałami Rady Miejskiej.
2. Opracowywanie co roku bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.
3. Badanie i monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego osób korzystających ze wsparcia materialnego.
4. Rozwijanie szeroko rozumianego poradnictwa dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, w tym tworzenie biur porad społecznych, przeciwdziałanie bezradności tej grupy osób.
5. Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich – dożywianie w szkołach, wyprawka szkolna, dopłata do przedszkola, wypoczynek wakacyjny i inne.
6. Tworzenie i wspieranie programów wsparcia rodzin wielodzietnych zagrożonych ubóstwem: pomoc materialna, poradnictwo, system ulg: komunikacja miejska, opłaty w placówkach oświatowych itp.

7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy materialnej dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz innych form wsparcia tych rodzin.
8. Wspieranie programów propagujących i promujących wśród środowisk zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego postaw aktywnych, pomocy sąsiedzkiej, inicjowanie powstania grup samopomocy.
9. Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji w środowisku lokalnym ludzi biednych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (praca socjalna, kampanie medialne).
10. Wspieranie inicjatyw propagujących integrację środowisk z grup ryzyka socjalnego ze społecznością lokalną oraz przeciwstawiających się stereotypom na temat osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobotnych, bezdomnych i uzależnionych.
11. Zwiększanie ilości lokali socjalnych na potrzeby osób o niskich dochodach.

Kierunki działań do celu szczegółowego 2.

1. Praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością, polegająca m.in. na poradnictwie w zakresie możliwości pomocy w opłacie czynszu celem zapobieżenia eksmisji i bezdomności, informowaniu o zamianie mieszkań; poradnictwie specjalistycznym: prawnym, psychologicznym.
2. Udzielanie rodzinom zagrożonym utratą mieszkania pomocy finansowej w opłacie czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe).
3. Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych, w tym w drodze współpracy z organizacjami pozarządowymi.
4. Wspieranie bezdomnych poprzez działania osłonowe: m.in. pomoc materialną, rzeczową, medyczną, poradnictwo specjalistyczne, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
5. Reintegracja społeczna i zawodowa poprzez organizowanie zatrudnienia socjalnego dla osób objętych programem wychodzenia z bezdomności.
6. Realizowanie w okresie jesienno-zimowym programów socjalnych skierowanych do bezdomnych, np. „Akcja Zima”.
7. Organizowanie i wspieranie działalności placówek pomocy doraźnej – ambulatoryjnej dla osób nie ubezpieczonych (bezdomni, uzależnieni).

Kierunki działań do celu szczegółowego 3.

1. Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa socjalnego ludzi starych.
2. Zapewnienie usług opiekuńczych i wspierających ludziom starym w miejscu zamieszkania.
3. Rozwój placówek wsparcia dziennego dla osób starych, inicjowanie tworzenia domów dziennego pobytu, klubów seniora, zespołów usług socjalnych (posiłki, fryzjer, pranie, sprzątanie za odpłatnością).
4. Wspieranie rodzin opiekujących się starszym, całkowicie niesamodzielnym członkiem rodziny (usługi opiekuńcze, poradnictwo psychologiczne, medyczne).
5. Udzielanie pomocy materialnej dla emerytów i rencistów z grupy ryzyka socjalnego (pomoc w zakupie leków, opału, dodatki mieszkaniowe).
6. Aktywizowanie ludzi starych poprzez edukację, kulturę, rekreację, sport i turystykę oraz programy edukacyjne: uniwersytet III wieku, kursy, pogadanki na temat skutków starzenia, dbania o zdrowie, uzależnień, społeczeństwa informacyjnego.
7. Wspieranie rozwoju różnych form twórczości seniorów.
8. Współpraca w w/wym. zakresie organów publicznych, organizacji pozarządowych, organizacji, związków emerytów i innych.
9. Współpraca Policji, Straży Miejskiej, służb społecznych w zakresie ochrony osób starych jako potencjalnych ofiar nadużyć, przestępstw, oszustw, przemocy.
10. Organizacja sieci mieszkań chronionych zapewniających dogodne warunki życia dla osób starych.
11. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Klubów Seniora na terenach wiejskich.
12. Integracja placówek pomocy instytucjonalnej (domy dziennego pobytu) ze społecznością lokalną z uwzględnieniem zasady solidarności międzypokoleniowej.
13. Propagowanie informacji o małych formach pomocy społecznej, m.in.: o rodzinnych domach pomocy.
14. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych.
15. Współpraca w zakresie tworzenia i realizowania programów profilaktycznych oraz propagowanie zachowań prozdrowotnych.
16. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizowania wsparcia osobom starym i chorym.
17. Wspieranie kształcenia kadr i wolontariuszy dla potrzeb ludzi starych i chorych.

Kierunki działań do celu szczegółowego 4.

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień, w szczególności poprzez rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych (prasa, radio, telewizja kablowa).
2. Organizowanie spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz spotkań indywidualnych z organizacjami pozarządowymi celem bieżącej wymiany doświadczeń.
3. Bieżące informowanie niepełnosprawnych o możliwościach dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych oraz możliwościach zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.
4. Systematyczne świadczenie osobom niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.
6. Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych.
7. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym prawa do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym w szczególności poprzez kontynuację łamania barier architektonicznych w miejscach publicznych.
8. Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z PCPR oraz PUP i informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia.
9. Podjęcie działań zmierzających w kierunku aktywizacji zawodowej osób z upośledzeniem umysłowym.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska, Burmistrz Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2

Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny i wspierania rodzin w kryzysie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego, socjalnego.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju, zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

Kierunki działań do celu szczegółowego 1.

1. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, a także terapii rodzinnej.
2. Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych oraz dodatków mieszkaniowych.
3. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
4. Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.
5. Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.
6. Uzupełnianie infrastruktury socjalnej miasta, m.in. tworzenie mieszkań chronionych oraz hosteli.

Kierunki działań do celu szczegółowego 2.

1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:
  - organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
  - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,

- organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
  - organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
2. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach.
  3. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.
  4. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
  5. Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
  6. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
  7. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia dla dzieci i młodzieży grup terapeutycznych i grup wsparcia.
  8. Podjęcie działań w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież na terenach wiejskich.

Kierunki działań do celu szczegółowego 3.

1. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
2. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
4. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.
5. Podjęcie działań zmierzających w kierunku utworzenia ośrodka Terapii Rodzin.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska, Burmistrz Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 3

System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych.

Cele szczegółowe

1. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.
2. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, w tym szczególnie bezrobotnym długotrwale i kobietom.

Kierunki działań do celu szczegółowego 1.

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Policach w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
  - a) organizacja stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego,
  - b) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych,
  - c) promowanie klubów pracy i szkoleń.
2. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.

Kierunki działań do celu szczegółowego 2.

1. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie poradnictwa oraz zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
2. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
3. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących stworzyć nowe miejsca pracy.
4. Współpraca w zakresie organizacji szkoleń i zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych.
5. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.

6. Aktywizacja osób bezrobotnych w celu podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska, Burmistrz Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Powiatowy Urząd Pracy, Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 4

Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działania do celów szczegółowych 1- 4.

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem.
3. Wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Zwiększanie świadomości osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.
7. Zwiększenie skuteczności pomocy dla ofiar przemocy domowej.
8. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia grup wsparcia dla osób współuzależnionych i uzależnionych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska, Burmistrz Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Miejską Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawierającym szczegółowe działania w tym zakresie.

Cel strategiczny 5

Monitoring problemów społecznych i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cele szczegółowe:

1. Ocena stanu potrzeb społecznych.
2. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
3. Zwiększenie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi.

Kierunki działania do celów szczegółowych 1- 3.

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
3. Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
4. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
5. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą.
6. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
7. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych oraz funduszy, służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
8. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy np. poprzez Internet.
9. Kontynuacja systematycznej współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Burmistrz Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych, rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez burmistrza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca burmistrza, sekretarz, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przewodniczący Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej Rady Miejskiej, radni, naczelnicy odpowiednich wydziałów, koordynator pedagogów szkolnych.

b. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać burmistrzowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych etc.

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska corocznie będzie przeznaczala na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Uzasadnienie

Projekt uchwały przedkłada Radzie Miejskiej Burmistrz Gminy Police.

Opracowanie i realizacja „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Police na lata 2006 – 2016” należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej /Dz.U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm./.

Strategia obejmuje i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów lokalnych pomocy społecznej.